

ISSN 1331-226X • Godina L. • siječanj/veljača • cijena 15 kn

2014

br. 1-2

Novi svijet

RADOST
EVANĐELJA

TREBA
SLUŠATI NE-ELITU

DUHOVNOST
U PRIČAMA IZ DAVNINE

SADRŽAJ

- 3 RIJEČ ČITATELJIMA
- 4 RIJEČ ŽIVOTA
Prosinac - veljača
- 7 IZ ŽIVOTA
Paket
- 8 SVJEDOČANSTVO
Perilica i ovan
- 9 VIJESTI
Dva doktorata dijalogu
- 10 U ŽARIŠTU
Radost evanđelja
- 12 GOSPODARSTVO
Treba slušati ne-elitu
- 14 ISTAKNUTO
Ponos Hrvatske
- 15 SOLIDARNOST
Hvala iz Filipina!
- 16 DIJALOG
Povijesni razgovor
- 18 U DUBINU
Djevojka po imenu Marija
- 20 DUHOVNOST JEDINSTVA
Uvijek novi život
Uzajamna ljubav - u školi Trojstva
- 27 DUHOVNOST I TEOLOGIJA
Uzor svakog života
- 28 KNJIŽEVNOST
Kršćanska duhovnost u Pričama iz davnine
- 32 SPORT
O Sportmeetu
- 35 AKTUALNO
Novo značenje riječi
- 37 RAZGOVORI
Je li egoizam bolest?
Zbogom koncentracijo!
Ljubomoran mladić -
kako će biti kasnije?
- 40 ZARUČNICI
Zaljubili smo se!
- 44 OSOBNOSTI NAŠEGA VREMENA
Mandela -
savjest budućnosti
- 46 ZDRAVLJE
Kiseli spas u zimskima
danima
- 48 KAMEN

FOTO: www.gdefon.com

NASLOVNICA:

Isus nam prenosi radost upoznavajući
nas s pravim licem Božjim, piše papa
Franjo u pobudnici *Radost evanđelja*
oooooooooooooooooooooooooooo

**MJESEČNIK
POKRETA FOKOLARA**
godina L, br. 1-2,
siječanj/veljača 2014.

UREDNIŠTVO I UPRAVA

Novi svijet, Franje Račkoga 30,
48260 Križevci,
tel.: (+385) 01 3691 290;
fax: (+385) 01 3691 840;
e-mail: novi-svijet@kc.t-com.hr

IZDAVAČ I NAKLADNIK
Djelo Marijino - Pokret fokolara

GLAVNA UREDNICA

Dina Perkov

UREDNIČKO VIJEĆE

Đina Perkov, Sonja Eterović,
Zdenko Horyat, Alenka Smrkolj

GRAFIČKO OBLIKOVANIE

Kristóf Maucha

TISAK

FEROPROMS d.o.o., Zagreb.

Riječ čitateljima

Đina Perkov

Novi svijet što ga držite u rukama stigao vam je u nešto manjem formatu, prikladnijem za prenošenje i držanje uza se. Uz to, u ovoj pedesetoj godini izlaženja čitateljima s radošću nudimo izdanje u bojama. Sadržaj se neće mijenjati, pa ćemo tako i nadalje nastojati iznositi pozitivne primjere, ideje i poticaje kako graditi novi svijet u sredinama gdje živimo, povezivati se i donositi priče o ljubavi koja sve pobjeđuje.

I papa Franjo ne prestaje ponavljati da moramo gajiti pozitivne osjećaje. Kad ih imamo u srcu, donose nam ne samo osobnu radost i toliko žuđenu sreću, nego nas uvode u krepotan krug, gdje se polazeći od vrednote dolazi do cilja – projekta koji može mijenjati društvo oko nas. Tada nijedno okružje nije toliko nepovoljno da bi nas obeshrabilo u širenju konstruktivnih vrednota.

Pozitivno gledanje na budućnost uvijek je riskantno. U tome se Novi svijet zauzima od svoga prvog broja, dok je još izlazio kao listić pod imenom Riječ života, davne 1964. Nije to naivna dobrohotnost bez pokrića niti olaki moralizam, nego stalno viežbanje promjene, inovacije.

Što znači gledati pozitivno u 2014. godini? Potrebno je smanjivati društvenu nejednakost i raditi na pomirenju, te pozorno gledati na obitelji podržavajući njihovo jedinstvo i odgovorni zadatak podizanja novih naraštaja. S radošću na koju nas poziva papa Franjo u svojih pobudnjici! ■

Godišnja preplata 150 kn, za Evropu: 33 EUR, za kontinent: 55 USD. Pojedinačni broj 15 kn. Uplate putem vašeg povjerenika ili **na račun (kunski i devizni) Pokreta fokolaro** broj **2360000-1101456527** ZAGREBAČKA BANKA D.D., 10000 Zagreb, Paromlinska 2, Croatia, SWIFT CODE: ZABAHR2X, IBAN HR 91 2360000 11014 56527 Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi u gornjem lijevom kutu listića s adresom. Osobe jednom preplaćene na Novi svijet dobivaju ga dok se ne odjave. Tko želi donirati bilo koji iznos za Novi svijet i tako pomoći onima koji nemaju mogućnost platiti preplatu, pod poziv na broj treba upisati 5500. [Novi preplatnici](#) koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo.

Chiara Lubich

Od 18. do 25. siječnja u mnogim se krajevima svijeta obilježava Molitvena osmina za jedinstvo kršćana, a u nekim o blagdanu Duhova.

Izabrana rečenica za ovogodišnju molitvenu osminu glasi: "Zar je Krist razdijeljen?" [1Kor 1,13].

Chiara Lubich je svake godine komentirala biblijski stih uzet za tu prigodu. Da bismo zadržali tu praksu, predlažemo njezin tekst iz siječnja 2005. kojim je komentirala redak "Krist, jedini temelj Crkve" [Usp. 1Kor 3,11], a mogao bi doprinijeti produbljivanju rečenice predložene za ovu godinu.

"KRIST, JEDINI TEMELJ CRKVE"

[Usp. 1Kor 3,11]¹

Bila je pedeseta godina kada je Pavao došao u Korint, veliki grčki grad poznat po važnoj trgovачkoj luci i bogat mnogim misaonim strujanjima. Osamnaest je mjeseci Pavao tamo naviještao evanđelje i postavio temelje živoj kršćanskoj zajednici. Drugi su nakon njega nastavili djelo evangelizacije. Ali novi su se kršćani više vezivali za osobe koje su nosile Kristovu poruku, nego za samoga Krista. Tako su nastajale frakcije. Jedni su govorili: "Ja sam Pavlov", drugi: "Ja sam Apolonov", treći: "Ja sam Petrov", vezujući se uvijek uz najdražeg apostola. Pred podjelom koja je uzne-mirivala zajednicu, Pavao je odlučno potvrdio kako graditelji Crkve mogu biti mnogi, ako ju usporedimo sa zgradom ili hramom, ali je samo jedan temelj, živa stijena: Isus Krist. Nadasve ovoga mjeseca, tijekom Tjedna molitve za jedinstvo kršćana, Crkve i crkvene zajednice zajedno se

podsećaju da je Krist njihov jedini temelj i da samo prianjući uz Njega i živeći Njegovo evanđelje može doći do punog i vidljivog jedinstva među njima.

"KRIST, JEDINI TEMELJ CRKVE"

Temeljiti naš život na Kristu znači biti jedno s Njim, razmišljati kako On razmišlja, htjeti što On hoće, živjeti kako je On živio.

Kako se utemeljiti na Njemu, ukorijeniti se u Njega? Kako postati jedno s Njim?

Provodeći u praksi evanđelje. Isus je utjelovljena Riječ Božja. Ako je On Riječ koja je preuzeila ljudsku narav, mi ćemo biti pravi kršćani ako budemo muževi i žene koji sav svoj život prožimaju Riječu Božjom.

Ako živimo Njegove riječi, štoviše, ako nas Njegova riječ oživljuje, tako da postanemo živa Riječ, jedno smo s Njim i prianjamo uz Njega. Tada ne živi više naše "ja" ili "mi", nego

vaticaninside.lastampa.it

Riječ u svima nama. Živeći tako dat ćemo doprinos da jedinstvo među svim kršćanima postane stvarnost.

Kao što tijelo diše da bi moglo živjeti, tako duša, da bi živjela, živi riječ Božju.

Jedan od prvih plodova je rođenje Isusa u nama i među nama. To izaziva promjenu mentaliteta i ucjepljuje u srce svih, bili oni Europljani ili Azijci, Australci, Amerikanci ili Afrikanci, Kristove osjećaje pred raznim situacijama, pojedinim osobama ili društвom.
[...]

Življena Riječ nas oslobađa od ljudskih uvjetovanosti, ulijeva nam radost, mir, jednostavnost, puninu života i svjetlo. Pomaže nam prionuti uz Krista i malo po malo nas preobražava u drugoga Krista.

"KRIST, JEDINI TEMELJ CRKVE"

No ima jedna riječ koja sažima sve ostale. To je ljubav. Ljubiti Boga i bližnjega. Isus u toj riječi sažima "sav zakon i proroke"¹². Činjenica je da svaka riječ, iako je izražena drugačijim, ljudskim pojmovima, jest riječ Božja. No budući da je Bog ljubav, svaka je riječ ljubav. Kako onda živjeti ovoga mjeseca? Kako prionuti uz Krista, jedini temelj Crkve? Ljubeći onako kako nas je On naučio. "Ljubi i čini što hoćeš"¹³, rekao je sveti Augustin, saževši tim rijećima pravilo evanđeoskog života. Ljubeći nećeš pogriješiti, nego ćeš u potpunosti izvršiti Božju volju. ■

¹ Objavljena u *Novom svijetu* br. 1/2005.
² Usp. Mt 22, 40. ³ U Jo.Ep. tr., 7,8.

"BLAGO ČISTIMA SRCEM: ONI ĆE BOGA GLEDATI!"

[Mt 5,8]¹

Chiara Lubich

Isusovo propovijedanje započinje govorom na gori. Pokraj Tiberijanskog jezera, na jednom brežuljku blizu Kafarnauma, Isus je sjeo, kako su to običavali učitelji, i naviještalo mnoštву blaženstva. Više puta je u Starom zavjetu odjekivala riječ "blago", tj. veličanje onoga tko je na različite načine ispunjao riječ Gospodnju. Isusova blaženstva dijelom su bila odjek onih koje su učenici

već poznavali. No oni su po prvi put čuli da čisti srcem nisu samo dostojni uzići na Goru Gospodnju², nego da čak mogu i Boga gledati. Kako je bila ta uzvišena čistoća da je toliko zaslužila? Isus će to više puta objasniti kroz svoje propovijedanje. Zato ga nastojmo slijediti kako bismo mogli piti na izvoru istinske čistoće.

"BLAGO ČISTIMA SRCEM: ONI ĆE BOGA GLEDATI!"

Po Isusovu shvaćanju, postoji jedno izvanredno sredstvo pročišćenja: "Vi ste već očišćeni po riječi koju sam vam zborio"³. Dušu ne pročišćuju obredi, nego njegova riječ. Riječ Isusova nije kao ljudske riječi. U njoj je nazočan Krist,

kao što je na drugi način nazočan u euharistiji. Po njoj Krist ulazi u nas i, ako joj dopustimo djelovati, oslobađa nas od grijeha i čisti nam srce. Čistoća je plod življene riječi, svih onih Isusovih riječi koje nas

oslobađaju od tzv. navezanosti, u koje neizbjegno padamo ako nam srce nije u Bogu i u njegovu nauku. To se može odnositi na stvari, na stvorenja, na nas same. Ali ako je srce usmjereno samo na Boga, sve drugo pada. Da bismo uspjeli u tom pot hvatu, korisno je tijekom dana ponavljati Isusu, Bogu, zaziv iz Psalma: "Ti si moj gospodar, nema mi blaženstva bez tebe!"⁴ Pokušajmo ga često ponavljati, a osobito kad razne navezanosti odvlače naše srce prema slikama, osjećajima i strastima koje mogu zamagliti viziju dobra i oduzeti nam slobodu. Jesmo li skloni gledati neke reklamne plakate, pratiti neke televizijske programe? Ne, recimo mu: "Ti si moj gospodar, nema mi blaženstva bez

tebe!" To će biti prvi korak koji će nam pomoći izići iz samih sebe i opetovati našu ljubav prema Bogu. Tako ćemo pridobiti u čistoći.

Primjećujemo li ponekad da se neka osoba ili događaj poput prepreke postavlja između nas i Boga te onečišćuje naš odnos s njim? Evo trenutka da mu ponovimo: "Ti si moj gospodar, nema mi blaženstva bez tebe!" To će nam pomoći pročistiti naše nakane i iznova pronaći nutarnju slobodu.

"BLAGO ČISTIMA SRCEM: ONI ĆE BOGA GLEDATI!"

Življena riječ čini nas slobodnima i čistima jer je ljubav. Upravo ljubav svojom božanskom vatrom pročišćuje naše nakane i svu našu nutrinu, jer po Bibliji je srce najdublje središte uma i volje. No postoji ljubav koju nam Isus zapovijeda i koja nam omogućuje živjeti ovo blaženstvo. To je uzajamna ljubav, ljubav onih koji su kao Isus spremni dati život za drugoga. Ona stvara jednu struju, razmjenu, ozračje čija je glavna oznaka upravo transparentnost, čistoća, po

nazočnosti Boga koji jedini u nama može stvoriti čisto srce⁵. Upravo živeći uzajamnu ljubav riječ djeluje i donosi svoje učinke pročišćenja i posvećenja.

Izdvojeni je pojedinač nesposoban dugo se opirati pritiscima svijeta, dok u uzajamnoj ljubavi nalazi zdravu sredinu koja može štititi njegovu čistotu i njegov izvorni kršćanski život.

"BLAGO ČISTIMA SRCEM: ONI ĆE BOGA GLEDATI!"

Evo ploda uvijek iznova stečene čistoće: možemo "vidjeti" Boga, tj. razumjeti njegovo djelovanje u našem životu i u povijesti, čuti njegov glas u srcu, uočiti njegovu nazočnost tamo gdje se nalazi: u siromasima, u euharistiji, u svojoj riječi, u bratskom zajedništvu, u Crkvi.

To je predokus Božje prisutnosti koja počinje već u ovom životu "hodajući u vjeri, ne u gledanju"⁶, sve dok ga ne vidimo "licem u lice"⁷ u vječnosti. ■

¹Objavljena u *Novom svijetu* br. 10/2010.

² Usp. Ps 24,4; ³ Iv 15,3; ⁴ Ps 16,2;

⁵ Usp. Ps 50,12; ⁶ 2Kor 5,7; ⁷ 2Kor 13,12.

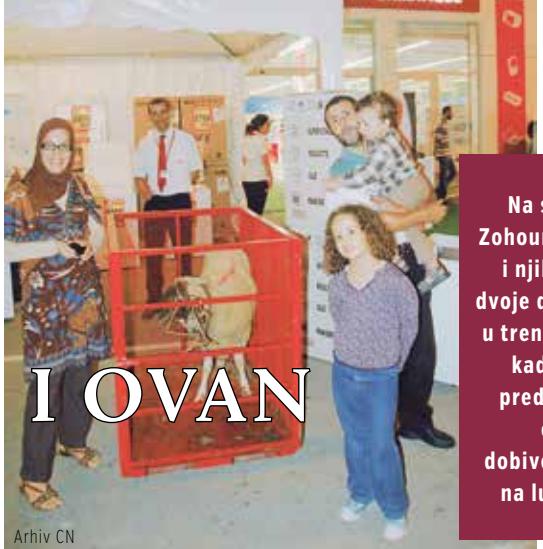

PAKET

Imam kolegicu s kojom ne dijelim svoja vjerska uvjerenja, ali razgovaramo o ljudskim vrednotama. Jednom nam je darovala pun paket raznih potrepština. Bila je to uglavnom hrana koju naša djeca vole. Kad sam ju pitala zašto ova donacija, odgovorila mi je da ništa ne pitam nego da samo uzmem. Prepostavila sam da ju je nešto iznutra potaknulo da to učini, pa sam ga primila sa zahvalnošću. Paketu su se iznenadila djeca jer su smatrala da je nekom drugom potrebniji. Da, možda je drugima potrebnija tjelesna hrana koju je sadržavao, ali kao primjer dobro nam je došao. Po tom primjeru moja mlađa kći [14 g] darovala je dio svoje ušteđevine u dobrotvorne svrhe. Ubrzo nakon Bosiljkinog dara, druga je kolegica ostala bez sredstava jer su joj blokirali račun. Razmišljajući što učiniti za nju, potražila sam pomoći svojih roditelja, braće, sestara i ostale rodbine. Pomislila sam da bi ovaj čin ljubavi bio ujedno i molitva za našeg bolesnog brata. Hvala Bogu svi koji su znali za ovu akciju darovali su od srca koliko su mogli. Jedna teta je rekla da samo kažem ako bi trebalo opet pomoći i da su oni to dali kao što bi dali Isusu. Kolegica nije imala hrane samo za jedan mjesec, već puno više. ■

PERILICA I OVAN

Što učiniti? Kupiti potreban kućanski aparat ili životinju za muslimanski veliki žrtveni blagdan?

Na slici:
Zohour, Ali i njihovo dvoje djece u trenutku kada su predizali ovna dobivenog na lutriji

Ovaj se događaj zbio u listopadu prošle godine u Tangeriju (Alžir), kada se slavio Kurban-bajram. To je najvažniji muslimanski blagdan prinošenja žrtve, spomen na pokoravanje Ibrahima (Abrahama) Bogu, kada je prihvatio žrtvovati svoga jedinog sina. Tom prigodom svaka obitelj običava blagovati ovna, zajedno s rođinom i prijateljima, a razmjenjuju se i pokloni. Naš prijatelj Ali ispričao nam je svoje svjedočanstvo: "Ostao sam bez posla, nismo imali novca i nismo znali možemo li kupiti ovna, kad se naš prijatelj Claude ponudio da će podijeliti troškove s nama. Prije toga smo od jedne obitelji prijatelja iz zajednice Fokolara primili iznos od 200 eura za kupnju perilice, kako se moja supruga Zohour ne bi previše umarala pranjem rublja, budući da već ima na brizi dvoje malene djece. U prvom trenutku je pomisnila odreći se perilice i za taj novac kupiti ovna, ali posavjetovavši se s Claudeom, odlučili smo poštivati način darivatelja." "Za kupnju perilice – nastavlja Zohour – željeli smo pričekati blagdan, jer tada obično veliki dućani daju popuste na kućanske aparate. Saznala sam od brata da u jednom od njih upravo imaju vrlo dobre cijene određene marke perilica. U subotu ujutro krenula

sam u taj supermarket kako bih izabrala perilicu, kad primijetim skuplj model ali sa zanimljivim programima, po cijeni sniženoj za 20%. Željela sam ju odmah kupiti, ali sam se ipak prije posavjetovala s Alijem.

Dan kasnije on je otpratio mene i našu djecu u drugi dućan gdje su prodavali isti model za istu cijenu, samo što je trebalo nadodati još malo novca. Ali je dao sve što je imao u džepu, pa i ono što smo odvojili za polovicu ovna.

Na blagajni smo dobili formular za sudjelovanje u nagradnoj igri, ispunili ga i ubacili u košaru. Bili smo zadovoljni što smo zajednički donijeli odluku, tako da je svatko mislio na dobro drugoga: ja sam predložila kupnju ovna umjesto perilice, a Ali je dopunio potreban iznos za kupnju perilice koja će me poštediti napora. Nabavu ovna prepustili smo Bogu."

Ali nastavlja: "Istog tog popodneva nazvali su nas telefonom iz tog dućana i rekli nam da smo dobili ovna! Bilo je to točno tri dana prije velikog blagdana, kad ga je trebalo žrtvovati. Tada je kupljena perilica u našim očima poprimila još veću vrijednost. Bila je znak Božje veličine i njegove ljubavi, kada se volimo i kad smo ujedinjeni u njegovo ime. No to nije sve. Krajem toga tjedna našao sam novi posao!" ■

DVA DOKTORATA DIJALOGU

Sveučilište Notre Dame dodijelilo počasna priznanja kardinalu Jean-Louis Tauranu i Mariji Voce

Usredištu Rima, u velikoj dvorani ame-ričkog sveučilišta Notre-Dame 27. siječnja vicekancelar Thomas G. Burish otvorio je svečanost riječima da se doktorat obično dobiva na završetku jednog ciklusa studija i znanstvenog istraživanja koje nudi poboljšanje ili obnovu društva. No počasni doktorati se dodjeljuju onima koji su se već istakli dajući doprinos koji nitko drugi nije do danas dao. Kardinal Tauran i Maria Voce na svojim dotičnim područjima današnjem čovjeku predlažu ne-što jedinstveno. U obrazloženju nagrade Mariji Voce stoji "za izvanrednu sposobnost u vođenju Pokreta fokolara i kao priznanje za nevjerljivo svjedočanstvo i nadahnuće koje Pokret u sebi nudi. Vaš rad za napredak jedinstva kroz dijalog i prijateljstvo istinski je orijentir za rane današnjega svijeta opterećenog lomovima."

Prof. Burish je istaknuo također da ova dva doktorata nisu toliko počast nego priznanje onoga što oni već jesu, pa zato njima ništa ne pridodaje, a čast je za sveučilište.

U svom je izlaganju francuski kardinal Jean-Louis Tauran, predsjednik Papinskog vijeća za međuvjerski dijalog, rekao kako dijalog danas postaje gotovo obavezan izbor za opstanak svijeta. To je rizik jer treba prihvatići da osoba koja vjeruje i misli drugačije može dovesti u pitanje tvoje stavove. Ključne riječi su stoga identitet, različitost i dijalog: trijada koja omogućuje da se ne

Arhiv CN

Kardinal Tauran i Maria Voce na svečanosti

odreknemo svoje vjere nego da se opredijelimo za zajednički hod prema istini.

Maria Voce je na početku govorila o svom životu, a potom je, krenuvši od definicije da je pravo "sustav ograničenja" predložila promišljanje o značenju prava. "U logici življene evandeoske ljubavi ograničenje postaje prigoda da se doživi pravi bitak osobe koja se ostvaruje u davanju i u sebedarju. Samo se tako može pomiriti poštovanje pojedinačnih sloboda u višoj sintezi koja vodi zajedništvu u kojem i po kojemu identiteti subjekata mogu biti zaštićeni pa čak i pojačani. Zajedništvo i jedinstvo u kojima naziremo Božji plan nad obitelji čovječanstva ne poništavaju osobu, nego se u njima osoba ostvaruje. To je zato što je odnos s drugim konstitutivna osobina ljudskoga bića", rekla je. ■

RADOST EVANĐELJA

Apostolska pobudnica pape Franje označava kraj Godine vjere. Za papu to nije zatvaranje već otvaranje i novi početak

Ovaj nas je papa još jednom iznenadio posredujući nam zanos ljubavi, povjerenja i nade na kojima se nadahnjuju njegove riječi i geste. Potrebno je – kaže on – odlučno ući u novu etapu evangelizacije, označene radošću, koju nam Isus prenosi upoznavajući nas s pravim licem Božnjim: Ocem koji u slobodi želi dobro sviju i svakoga.

Crkva je nastala i živi samo zato da svjedoči i navješta iznenađujuću novost toga dara. A to osobito vrijedi danas – upozorava papa – kada je naš svijet pomračen "pustoši i tjeskobom koje se rađaju iz samodopadnog i gramzivog srca, grozničavog traženja površnih užitaka i izolirane savjesti". Ne! "Nitko nije isključen iz radosti koju donosi Gospodin", iako u životu, naravno, ima kušnji, patnji i tragedija.

Bog nas u Isusu ljubi uvjek i u svakom slučaju. Njegova ljubav ima posljednju riječ. Jer Bog boravi "usred slavlja ispunjenog radošću spasenja i želi posredovati svome narodu ovaj spasenjski poklik [...]: 'Jahve, Bog tvoj, u sredini je tvojoj, silni spasitelj! On će se radovati tebi pun veselja, obnovit će ti svoju ljubav, kliktat će nad tobom radosno!' Može li biti zanosnije poruke od ove? Papa Franjo nas poziva da doživimo taj dar, obraćajući se u prvom redu Isusovim učenicima, ali

istodobno s poštovanjem i srdačnošću nudi svoja promišljanja i prijedloge svima.

U tom je smislu pojam "misije" opisan britkim papinim jezikom kao "izlazak iz sebe" da bismo besplatnošću i iskrenošću srca posređovali dar koji imamo i koji jesmo, prihvatajući sa zahvalnošću dar koji nam drugi želi dati. To je evanđeoski zakon "dajite i dat će vam se". Samo onaj tko daje postaje doista ono što jest, nadilazeći samoga sebe te istodobno biva sposoban primiti dar drugoga. Tako

razmjena darova, u duhu autentičnog bratstva, postaje načelo onoga bogatog

www.popularmechanics.com

"socijalnog i kulturnog sporazuma" – piše papa – koji je danas žurno potrebno dogоворити међу ljudima, narodima i državama, kako bi svi zajedno rasli i doživjeli radost i konkretnе učinke susreta, blizine, solidarnosti. Što učiniti da bi se to dogodilo? Papa Franjo ne nudi recept za sve prigode. On ocrtava smjernice koje svakoga mogu potaknuti na odgovornost i kreativnost. Riječ je o nužnosti da se na svim

Arhiv/CN [3]

RADOST EVANĐELJA MORA UTJECATI NA CRKVENI ŽIVOT, PROMICATI MIR I BORBU PROTIV SIROMAŠTVA

razinama, "pristupi zdravoj decentralizaciji", počevši od one reforme koja kršćanima posvjećuje da su Crkva. Ona treba činjenično a ne samo riječima sve više postajati novi narod Božji što ga je Isus sazvao, Drugi vatikanski sabor jasno ocrtao i čije su granice svijet.

Navještaj evanđelja [i njegovo utjelovljivanje] zato je nadasve pitanje stila. Na samom početku se treba suprotstaviti svakom obliku autoreferencijskosti, klerikalizma, napasti stjecanja ugleda i moći, skepticizma i lijenosti: upravo je to nezaobilazan uvjet za autentični misionarski polet. Naravno, trebamo biti svjesni svojih ograničenosti, ali s povjerenjem u milost Božju držati uvijek otvorena vrata; ne zatvarati se u strukture i u načine rada koji daju lažnu sigurnost, nego postati solidarni stanovnici egzistencijalnih i socijalnih periferija svijeta, razvijajući što učinkovitije evanđeoski zakon "svima bijah sve".

Snažne riječi papa upućuje kršćanima i Crkvi, ali i društvu i ljudima na odgovornim položajima. Svjetsko društvo je danas obilježeno "klanjanjem novcu i diktaturom bezlične ekonomije lišene uistinu humanog cilja". Time upravlja politika koja prečesto nebrigom podržava proces isključivanja i odbacivanja onih koji su izbačeni iz napretka i blagostanja [a to su čitavi društveni slojevi]. Činjenica je da su u navještaju evanđelja upisani ozdravljenje i promicanje društvenih odnosa u svim njihovim oblicima i izrazima: kulturnom, političkom i ekonomskom. Sjajna srž Isusove poruke je "mistika zajedničkoga života" koja sve poziva na sudjelovanje i na dijeljenje, počevši od odlučnog planskog uključivanja najsiromašnijih.

Samo je to evanđelje, napominje odlučno papa, vjeran nadahnuću koje ga je potaklo da uzme ime Franje Asiškoga. "Sanjam siromašnu Crkvu i Crkvu za siromašne", govori nam još jednom. Crkvu u kojoj će sjati evanđeoski zakon u pravom smislu riječi: zakon stvarne i opipljive – ne kratkotrajne i spiritualističke – ljubavi jednih prema drugima. Došao je trenutak da vapaj siromašnih, odbačenih, očajnih, onih koji trpe, koji traže, koji zazivlju, vapaj koji bez prestanka uzlazi k Bogu naše povijesti, nađe na odjek u našem srcu. Svatko od nas je brat ili sestra svakome drugome.

Ima ponešto za svakoga u ovoj pobudnici. Bilo bi dobro uzimati je više puta u ruke kako bismo uočili njezine silnice i mnoge nijanse, a osobito kako bismo proveli u praksi njezina zahtjevna usmjerena. Potrebno je zasukati rukave, znajući da je Bog već učinio prvi potez i da je našoj odgovornoj i zajedničarskoj kreativnosti u amforama povijesti već ponuđena živa voda što samo čeka da je pretvorimo u novo vino ljubavi. ■

Svjetskog gospodarskog foruma: to su čelnici svjetskih globalnih financijskih institucija i velikih transnacionalnih lobija, politički predstavnici i predstavnici ekonomskih institucija koje u stvari vrše ulogu gledatelja, a ponekad i klijenata. To je elita koja predstavlja manjinu ljudi svijeta. Kapitalistička ekonomija nije demokratska: ne glasuju glave nego kapital.

Na simpozijima kakav je ovaj možemo se osvjeđočiti kako je istina da tržišta nisu anonimna, nego da imaju "ime, prezime i nadimak", kako je prije nekoliko desetljeća rekao Federico Caffè.

Da bismo razumjeli određeni optimizam, treba imati u vidu da za te elite i za fizičke i pravne osobe koje ih predstavljaju, gospodarstvo sve u svemu i ne stoji tako loše, dapače stoji sasvim dobro.

Nakon što je prije nekoliko godina izbjegnut [za sada] bankrot globalnog financijskog sustava, financijski spekulanti i dalje izvlače iz svojih poslova profit i nadasve prihode u zlatu. Da bismo razumjeli što se doista događalo u Davosu, trebali bismo ga iščitavati zajedno s izvješćem koje je prije nekoliko dana predstavila

spotlightinternational.info

TREBA SLUŠATI NE-ELITU

Svjetski gospodarski forum u švicarskom gradiću Davosu ove se godine održao od 22. do 25. siječnja s temom "Preoblikovanje svijeta: Posljedice po društvo, politiku i business".

Donosimo komentar prof. Luigina Brunija.

UDavosu je ove godine bilo puno optimizma. Na veliku krizu koja traje od 2008. godine gledalo se kao na nešto što je prošlo, što treba arhivirati u povijesne knjige i odložiti u ladice tužnih sjećanja obitelji i naroda.

Šteta što se taj optimizam ne oslanja na čvrstim temeljima. Zato je ključno pitanje sljedeće: zašto Davos želi ponuditi javnom mišljenju drugačiju sliku ekonomije od one koju dobro vidi velika većina ljudi? Odgovor je jasan ako pogledamo popis sudionika

Neutemeljeni optimizam sudionika Svjetskog gospodarskog foruma u Davosu i poruka pape Franje u ime svjetskih ne-elita

organizacija Oxfam [Rad za rijetke], gdje se među ostalim potvrđuje da 85 najbogatijih ljudi svijeta ima jednako bogatstvo kao i 3,5 milijardi najsilomašnjih [polovica svjetskog stanovništva]. Tih 85, a s njima i nekoliko milijuna osoba raširenih sada već u gotovo svim zemljama [u Indiji se broj milijardera povećao za 10 puta u posljednjih 10 godina], vrlo su dobro bili predstavljeni u Davosu. Svih ostalih nije bilo! Nedostajali su mnogi krajnje siromašni, kao što su brojni stanovnici Afrike koju su opustošile multinacionalne kompanije, iste one koje su među švicarskim planinama izlagale svoje pre-mazane društvene proračune; nedostaju i mnoge europske obitelji, osiromašene krizom rada, koja se može usporediti jedino s onom s početaka industrijske revolucije. Drugi razlog ovoga čudnog optimizma nekolicine vezan je uz rastuću udaljenost između predstavnika okupljenih u Davosu i života običnih ljudi, osobito siromaha. Što znaju te elite o životu jedne obitelji u selu južnoga Sudana ili europske obitelji s dvoje ili troje male djece, gdje je jedan od roditelja nezaposlen. Praktički

klik77.blogspot.com

ništa. Jedna od najtežih bolesti ove generacije kapitalista je potpuna odijeljenost između top managera velikih poduzeća, banki, fondova [a nerijetko i globalnih humanitarnih organizacija] i običnih ljudi. Kad onaj tko upravlja ne osjeća više vonj ljudi u redovima dućana, u metroima, u vlakovima, ti moćnici više ne znaju upravljavaju li ili rukuju ljudima ili strojevima, dušama ili centrima troškova i prihoda. Metroi i uobičajeni gradski promet [ne onaj automobila sa sirenama niti privatnih helikoptera] prva su mjesta gdje se danas vježba građanstvo i gdje se shvaćaju njegovi paradoksi i njegova vrijednost. Društveni sporazum prije ili kasnije se prekida ako predugo vremena ne udišemo svi iste životne mirise, kako loše tako i dobre.

Papa je svojom porukom u ime ne-elite želio uputiti poziv na uzbunu ovim elitama koje riskiraju da će izgubiti kontakt

s pravim prostorima društvenog života. No veliki je rizik da se s tim važnim upozorenjem dogodi što se dogodilo direktoru o kojemu je pisao Søren Kierkegaard: "Direktor kazališta se pojavio na pozornici kako bi publiku obavijestio da je izbio požar. No gledatelji su mislili da je njegovo pojavljivanje dio predstave. Što je on više vikao, to se jače prolamao njihov pljesak". Da bi riječi pape Franje donijele sve svoje plodove, potrebbni su drugi forumi, na kojima će siromasi i periferne države isključene iz Davosa moći pričati drugačije priče o finansijskom kapitalizmu, a političari i moćnici sjediti i slušati. Najprirodnije mjesto za takav drugačiji forum bio bi Rim, a papa Franjo bi danas jedini imao autoritet i vjerodostojnost da sve okupi oko sebe. Nova ekonomija koju mnogi priželjkujemo moći će se ostvariti ako se krene od siromašnih i od periferija. ■

PONOS HRVATSKE

Kristijan Višak zaustavio vlak i tako spasio autobus pun vršnjaka

Ponos Hrvatske, udruga za promicanje hrabrosti, humanosti i nesebičnosti, u popis od 25 heroja 2013. godine uvrstila je i Kristijana Viška, pripadnika treće generacije Pokreta fokolara, koji je zaustavio vlak i tako spasio autobus pun vršnjaka. Autobus pun djece zaustavio se na nepreglednom dijelu pruge, a pribrani dječak znao je da onuda uskoro treba proći putnički vlak. Kristijan je izašao iz autobusa i otrčao u susret vlaku mašući da se zaustavi.

Na željezničkom prijelazu između Poljane Križevačke i Brezovljana nedaleko Križevaca školski autobus u kojem je bilo 20-ak osnovnoškolaca

zapeo je na pružnom prijelazu. Vozač koji je vozio djecu kući sa nastave skrenuo je na poljski put kako bi prečicom skratio putovanje. Dok je prelazio željezničku prugu koja povezuje Križevce i Bjelovar, zadnjim lijevim kotačima propao je i ostao u kanalu. Među djecom u autobusu je nastala panika, no petnaestogodišnji Kristijan Višak je ostao pribran te odmah istrčao iz školskog autobusa i potrčao prugom prema Bjelovaru kako bi zaustavio vlak za koji je znao da će uskoro naići.

"Mama svakodnevno putuje tim vlakom na posao i kući i znao sam da bi moglo doći do tragedije jer je taj dio pruge zbog zavoja nepregledan. Rekao sam vozaču da otvori vrata da mogu izaći te da nazove policiju. Planirao sam stati na prugu i mahanjem upozoriti strojovođu da stane, ali nakon 500-tinjak metara sam ugledao vlak koji je već vozio sporo", objasnio je Kristijan i dodao da je kasnije saznao da je strojovođa već bio obaviješten o opasnosti na pruzi te da je mislio da je autobus zapeo na drugom željezničkom prijelazu.

Kristijan je napomenuo da je još nekoliko starije djece ostalo pribrano te da su se brinuli o mlađima koji su se jako uplašili, a neki su plakali. Sretan je što je sve dobro prošlo.

Roditelji i braća su jako ponosni.

Majka kaže da se ne voli hvaliti postupkom sina, no kao i otac jako je ponosna na njega.

"Nismo iznenadjeni što je potrčao prema vlaku jer je uvijek spreman pomoći. Takva su i naša ostala djeca jer je bolje davati nego primati", rekla je ova majka sedmoro djece. ■

ČESTITAMO KRISTIJAN!

www.ponoshrvatske.hr

HVALA IZ FILIPINA!

Pismo zahvale zajednice Cebua za poslanu pomoć

Nakon razornog prolaska tajfuna Haiyan obalama Filipina, o čemu smo pisali u prošlom broju, uslijedio je "tajfun" solidarnosti. Pokrenuli su se ljudi i organizacije cijelog svijeta. No, potrebe su velike i žurne. Svoje priloge poslale su i mnoge zajednice Pokreta fokolara iz naše zemlje. Krajem siječnja stiglo je pismo zahvale iz zajednice Cebua, u kojemu među ostalim kažu: "Pišemo vam sa željom da vam beskrajno zahvalimo na poslanoj pomoći za žrtve tajfuna! Ne možete ni zamisliti koliko će radosti i olakšanja vaša donacija donijeti mnogim siromašnim obiteljima naših zajednica na otoku Layte [Tacloban, Ormoc i drugi gradovi], Panay [Aklan i Sigma] i na sjeveru Cebua [Bantayan]. Mnoge od njih su izgubile sve! U njihovo ime želimo vam izraziti najiskreniju zahvalnost za vašu ljubav. Doprinijeli ste da se osjećamo svi članovi jedne velike obitelji!"

Uz suradnju naših članova na raznim otocima, koji su također pogodjeni razaranjem, dosada smo mogli podijeliti mnogim obiteljima više od 2600 paketa pomoći, jedan paket po obitelji, s najosnovnijim potrepštinama: voda, lijekovi, hrana u konzervama, riža, lonci za kuhanje riže, žigice, džepne svjetiljke, odjeća, cipele, sapun, pasta za zube, cerade, mreže protiv komaraca, deke, itd. Pakete smo pripremali ovdje u Cebuu uz pomoć mnogih, od odraslih do gen 4.

Usporedo s dijeljenjem pomoći koja se nastavlja, počela je obnova prvih kuća, unutar projekta za oko 40 razrušenih ili oštećenih kuća u raznim gradovima, uz pomoć Providnosti i velikodušnih donacija kakva je vaša. Kuće se grade od otpornijih materijala, sa željom da po mogućnosti budu otporne na druge tajfune, jer su ovdje u Filipinima vrlo česti. Vašu donaciju upotrijebit ćemo za podjelu pomoći i za radeve na obnovi i popravku kuća." ■

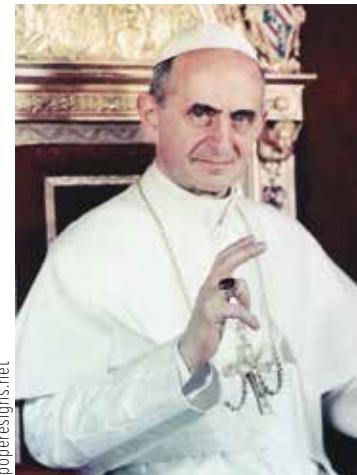

www.ortodoxia.de

POVIJESNI RAZGOVOR

50
godina

*Nakon stoljeća
podijeljenosti prije 50
godina dogodio se susret
poglavarima Zapadne i
Istočne crkve. Donosimo
privatni razgovor
Pavla VI. i Atenagore*

poperdesigns.net

Prije 50 godina, 4. siječnja 1964., papa Pavao VI. je došao u Svetu Zemlju. Bio je to povjesni put, završen u večernjim satima blagdana Bogojavljenja. Malo dana, ali su oni izmijenili lice papinske službe. Put u Svetu Zemlju bila je papina osobna ideja. A pretvorio ju je u odluku na početku svoga pontifikata u vrijeme ljetnog odmora u Castel Gandolfu. Želio je da to bude hodočašće s oznakama jednostavnosti, pobožnosti, pokore i ljubavi. Pripremano je u tajnosti. Sam papa je objavio tu senzacionalnu vijest 4. prosinca 1963. saborskim ocima: "Vidjet ćemo onu blagoslovljenu zemlju odakle je Petar

otputovao i kamo se nije nikada više vratio njegov nasljednik". Mjesec dana kasnije papa je stigao u Svetu Zemlju te je u 57 sati proputovao od Amana u Jordanu do Jeruzalema u Izraelu, nastavljajući zatim put u Nazaret, Tiberijansko jezero, Betlehem i ponovno se vratio u Jeruzalem. Ipak jedan od najznačajnijih događaja ovoga hodočašća u Svetu Zemlju, bio je bez sumnje, nakon toliko stoljeća razdvojenosti, povijesni susret pape sa carigradskim patrijarhom Atenagorom. Događaj se zbio 5. siječnja 1964. u zgradici Apostolske Delegacije u Jeruzalemu u 21,30 sati. Razgovor je trebao biti rezerviran, ali su ga snimili mikrofoni RAI koji tehničkom greškom nisu

bili ugašeni. Objavio ga je prvi Daniel Ange 1979., zatim Alfred Pizzuto 2012., te L'Osservatore Romano 3. siječnja 2014., odašte ga je preuzeo i objavio istoga dana na internetu ZENIT. Da bismo se podsjetili na to putovanje, koje je bilo istinski povratak na izvore Evangelja, a Pavao VI. definirao ga je kao "udar pluga koji je preorao već stvrdnuti i neobrađivanu zemlju", evo sažetka njihova razgovora.

Papa Pavao VI. je započeo razgovor riječima: "Izražavam Vam svu svoju radost i sve

svoje ganuće. Uistinu mislim da u ovom trenutku živimo u Božjoj nazočnosti". Atenagora je potvrdio: "U Božjoj nazočnosti. Ponavljam, u Božjoj nazočnosti".

Papa je nastavio: "Dok govorim s Vama, govorim iskreno kao da govorim s Bogom". Atenagora mu je odgovorio: "Svetosti, duboko sam ganut. Dolaze mi suze na oči".

Papa je potom naglasio da je ovaj njihov susret "trenutak Božje nazočnosti" i da ga trebaju "živjeti sa svim intenzitetom, svom ispravnošću i svom željom". Atenagora je dodao: "I da idemo naprijed".

"I da promičemo putove Božje", dodao je papa.

Na papin upit ima li neku uputu ili želju koju bi on mogao ispuniti, Atenagora je odgovorio: "Imamo istu želju. Kada sam iz novina saznao da ste odlučili pohoditi ovu zemlju, odmah sam poželio izraziti želju da se ovdje s Vama susretнем i bio sam siguran da će Vaša Svetost odgovoriti pozitivno. Da, pozitivno, jer u Vašu Svetost imam povjerenje. Ja Vas vidim, ne laskam Vam, vidim Vas u Djelima Apostolskim. Vidim Vas u poslanicama svetoga Pavla čije ime nosite; vidim Vas ovdje, vidim Vas..."

www.kordzum.org

Papa mu je odgovorio: "Kao brat Vam govorim: Znajte da i ja imam isto povjerenje u Vas. Providnost nas je izabrala da se razumijemo". Atenagora mu je odgovorio: "Mislim da je Providnost izabrala Vašu Svetost da otvori put... Stoljeća za ovaj dan, ovaj veliki dan... Koje li radosti na ovome mjestu, koje li radosti na Grobu, koje li radosti na Golgoti, koje li radosti na putu što ste ga jučer prešli!"

Pavao VI. je uzvratio: "Tako sam pun dojmova da će mi trebati mnogo vremena da izađu na vidjelo i da protumačim sve bogatstvo emocija koje imam u duši. Ipak želim iskoristiti ovaj trenutak da Vas uvjerim kako ču s Vama uvijek iskreno komunicirati. Neću Vam nikada kriti istinu. Nemam nikakve namjere da Vas obmanujem, da iskoristim Vašu dobру volju.

Jedino što želim jest da hodimo putem Božjim". Atenagora je kratko odgovarao: "Isto s moje strane. Uvijek ću imati povjerenje. Imam u Vašu Svetost apsolutno povjerenje".

Na to je papa uzvratio: "Uvijek ću truditi da ga zaslužim. Neka Vaša Svetost zna da, već od ovoga trenutka, nikada neću prestati moliti za Vašu Svetost, svakog dana, i za zajedničke nakane koje imamo za dobro Crkve". Atenagora je odgovorio: "Ovaj veliki trenutak nam je darovan; zato ćemo ostati zajedno. Hodit ćemo zajedno. Vaša Svetosti poslana od Boga, papa velikog srca. Znate kako Vas zovem? Ho Megalòkardos, Papa velikog srca!"

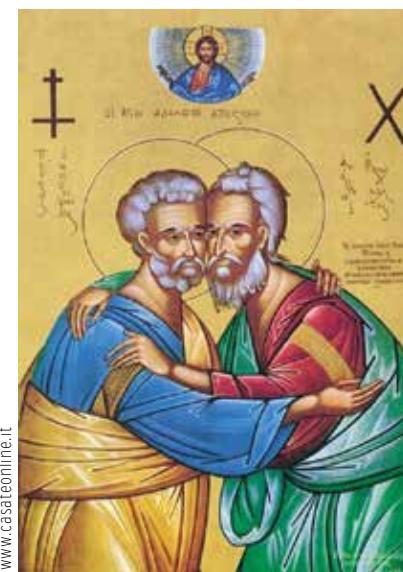
Pavao VI. je odgovorio: "Mi smo samo ponizna oruđa. Što smo manji, time smo više oruđa; to znači da prevagu

treba imati Božje djelovanje, da ono bude norma svih naših čina. Sa svoje strane ostajem poučljiv i želim biti poslušan što je moguće više volji Božjoj i biti što je moguće više uviđavan i prema Vama, Svetosti, prema Vašoj braći i Vašem okruženju".

Atenagora mu je odgovorio: "Tako trebamo gledati stvari. To vjerujem, nije to potrebno tražiti, to vjerujem".

Papa je dodao: "Znam da je to teško; znam da postoje osjetljivosti, mentalitet..."

Nakon patrijarhove primjedbe da postoji na obje strane i posebna psihologija, papa je nastavio: "Ali isto tako znam da postoji velika ispravnost i želja za ljubavlju prema Bogu i da se bude u službi stvari Isusa Krista. U to polažem svoje pouzdanje". Patrijarh mu je odgovorio: "U to i ja polažem svoje pouzdanje. Zajedno, zajedno". Papa je potom nastavio: "Ne znam je li ovo trenutak. Ali vidim što bi trebalo učiniti, tj. zajedno studirati ili nekoga delegirati da..." Atenagora je dodao: "S obje strane". No papa je nastavio: "Želio bih znati koje je mišljenje Vaše Svetosti, Vaše Crkve, o konstituciji Crkve. To je prvi korak..." Atenagora: "Sljedit će moće Vaša mišljenja".

www.casateonline.it

Petar i Andrija, ikona koju je carigradski patrijarh Atenagora darovao Pavlu VI. u spomen na njihov susret u Jeruzalemu 5. siječnja 1964.

Pavao VI. je nastavio misao: "Reći ću Vam što vjerujem da je ispravno, tj. ono što proizlazi iz Evanđelja, od volje Božje i autentične predaje. To ću izraziti. A ako bude točaka koje se ne podudaraju s Vašim mišljenjem o konstituciji Crkve... Neka se raspravlja, nastojat ćemo tražiti istinu. Nadam se da će ovo biti lakše nego što mislimo". Patrijarh je odgovorio: "I ja ću učiniti isto. Ista stvar s naše strane i siguran sam da ćemo uvijek biti zajedno. Učinit ćemo sve što je moguće".

Papa je nastavio: "Postoje dvije ili tri doktrinarne točke,

s naše strane, koje su, zahvaljujući napretku studija, imale određeni razvoj. Izložit ćemo razloge toga razvoja i podvrgnuti ih pozornosti Vašoj i Vaših teologa. Ne želimo umetati ništa umjetno i nebitno u ono što smatramo autentičnim mišljenjem". "U ljubavi Isusa Krista", dodao je patrijarh Atenagora. A papa je nastavio: "Druga stvar, koja bi mogla izgledati sporednom, ali koja ipak ima svoju važnost: za sve ono što se odnosi na stegu, časti i povlastice, posve sam spreman poslušati što Vaša Svetost misli da je bolje". Patrijarh je to potvrđio riječima: "Isto s moje strane".

Završavajući ovaj kratki razgovor Pavao VI je dodao: "Nikakvo pitanje prestiža, primata, što ne spada u ono... što je Krist ustanovio. Apsolutno ništa što se odnosi na časti, povlastice. Gledajmo ono što od nas traži Krist i neka onda svaki zauzme svoj stav; ali bez ikakve ljudske ambicije da stekne nadmoć, slavu, prednost. Nego da služi". Zatim je patrijarh Atenagora potvrđio papino izlaganje, riječima: "Kako ste mi dragi u dubini srca..." A Pavao VI. je ponovio svoju zadnju poruku: "Nego da služi". ■

DJEVOJKA PO IMENU MARIJA

U vrijeme kada se govorio o ženskom geniju i o važnosti uloge žene, također unutar Crkve, predlažemo promišljanje Igina Giordanija o Bezgrešnoj. Autor navodi da su svi, po uzoru na Mariju, pozvani biti graditelji novoga čovječanstva.

Društvena revolucija na početku nove ere započela je od jedne petnaestogodišnje djevojke. To je bila cijelovita revolucija i obuhvatila je ne samo tijelo nego i duh, ne samo vrijeme nego i vječnost. Djevojka se zvala Marija.

Bila je Židovka, iz beznačajnog mjesta Nazareta, i z kojega ne može doći ništa dobra, smatralo se. Na početku velike promjene stajala je žena. Živjela je u siromašnoj nastambi, poznavala bijedu obitelji stiješnjениh u spiljama i njihov život ispunjen žrtvama. Sudjelovala je u dubokoj i silnoj žedi i gladi svoga naroda za socijalnom pravdom.

U krilu te djevojke prebivao je začetnik društvene revolucije. Sin Božji rađao se kao čovjek, kao Marijin sin. Savršena čistoća utjelovljivala se iz krve te iste čistoće. Ona je bila posve dostojna, u njoj nije moglo biti sjene istočnoga grijeha.

Ta je djevojka već u samoj sebi predstavljala nevjerojatnu revoluciju: kao najponiznija od svih stvorenja bila je izabrana za najuzvišeniju zadaću i kao posve nepoznata trebala je postati žena koju će svi naraštaji najviše zazivati.

Ponizna službenica a istodobno jakog srca. Naslanjala se na Božju силу. Ona je savršena žena: potpuna žena. Bez mrlje i bez bojazni. Spremna na žrtvu, ali sigurna u pravednost, sva ljubav i stoga sva sloboda.

Svojom je ljepotom ženu obavila novim svjetлом, koje se objavilo na njezinu putu. Gospa je stoljećima uzdizala ženu, ulogu majke postavila je u božansko svjetlo. Njezino je ljupko majčinstvo toliko sveopće da su je u svim vremenima narodi zvali Naša Žena – Naša Gospa. Pošto je Otac stavio među nas Majku, suživot je poprimio ozračje doma, a boravak u njemu blagdan.

Propadanje čovječanstva počelo je od jedne žene. Kada je Stvoritelj želio pročistiti ljude, opet je odabrao ženu, i od nje je počeo iznova. Odabrao je Mariju iz Nazareta, ženu bez mrlje. ■

(Le Feste, Società Editrice Internazionale, 1954.)

UVIJEK NOVI ŽIVOT

Ovi tekstovi dijelovi su telefonskih emisija u kojima je Chiara pozivala sljedbenike svoje duhovnosti da provedu u praksi tisuće nijansi uzajamne ljubavi.

DŽelim vam prenijeti žarku želju da sve bolje živimo Novu zapovijed, nastojeći je usavršiti, usmjerujući u nju sav asketski napor kršćanskog odricanja kojim se trebamo zaodjeti, jer takva ljubav nije nešto naravno, nego nadnaravno.

Kako dati Bogu Božje?

Preobraćajući se svakoga trenutka na Novu zapovijed, ne riječima već djelima.

Tako ćemo uvjeriti našu savjest da smo učinili dosta, da smo učinili sve. ■

Rocca di Papa 18. listopada 1984.

DRiće života toga mjeseca glasila je: "Ako dakle ja - Gospodin i Učitelj - vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge" [Iv 13,14]. Na početku je Chiara Lubich spomenula primjer žene koji je se snažno dojedio: majka desetoro djece, oboljevši od tumora, smjestila je svoju djecu u raznim obiteljima i još ih je posjetila prije smrti. "Sve je u redu", bile su njezine posljednje riječi.

**BOG OD NAS TRAŽI
SLUŽENJE IZ LJUBAVI. TAJ
NAČIN DJELOVANJA MORA
BITI UZAJAMAN: "...TREBA
DA I VI JEDNI DRUGIMA
PERETE NOGE".**

Kad smo se posljednji put čuli, razumjeli smo da trebamo biti živa riječ Božja.

Kako što savršenije utjeloviti predivnu Riječ ovoga mjeseca, koja nam predlaže primjer kršćanske ljubavi bez premca, darovan nam od Krista?

Mislim da bi dobar način bio preispitati se svake večeri možemo li i mi u odnosu na osobe koje su nam povjerene uvijek ponoviti kao ona majka: "Sve je u redu".

taj način djelovanja mora biti uzajaman: "...treba da i vi jedni drugima perete noge". Na mojoj nedavnom putu u Nizozemsku među mnogim stvarima dojmio me se moto koji je sebi dala ova zemlja: "Slogom male stvari postaju velike".

Tako je! U stalnoj borbi za zemljишtem, otimajući ga moru, Nizozemska je zasigurno često doživjela tu istinu.

I Isus želi da njegovi sljedbenici budu složni, štoviše od njih traži nešto više: uzajamnu ljubav kao temelj svega njihova života; onu ljubav koja daje vrijednost svemu što činimo, ljubav koja među nas doziva njegovu nazočnost. On je taj koji zna izvući čuda ljubavi i iz naših malih života, i zna nam dati da uživamo u blaženstvu koje nam je navijestio kada je nakon pranja nogu rekao: "Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinim... Ako to znate, blago vama budete li tako i činili!" [Jv 13, 15.17] ■

(Rim 1. travnja 1982.)

Ponekad će to biti konkretna pomoć, ili savjet, ili jedan dar, ili samo osmijeh; ponekad dijeljenje tereta, neke nesreće ili radosti; davanje hrane u zajedništvo, ili odjeće, ili novca. Katkad ćemo priopćiti koju lijepu i korisnu ideju za napredak na svetom putovanju. Kršćanstvo je ljubav. Bog od nas traži služenje iz ljubavi.

No ne traži to samo od pojedinih osoba. Riječ ovoga mjeseca jasno nam govori da

JEDNU RIJEČ BOG STALNO
PONAVLJA SVIMA NAMA.
IZGOVORIO JU JE I KAD
JE POKRET NASTAO:
“LJUBITE JEDNI DRUGE”

D Među nama u Pokretu, gdje se već ostvaruje ljubav što odlazi a potom se vraća – ili se tek treba ostvariti, potrudimo se živjeti uzajamnu ljubav, ali na novi način. S tim u vezi dani su nam neki prijedlozi u drugoj temi o zajedničarskoj duhovnosti: tu zapovijed trebamo živjeti uz ono "više" što zahtijeva naša duhovnost zajedništva¹. [...] "Više" jer riječ "kao" iz nove zapovijedi mi tumačimo i živimo na poseban način, tj. po uzoru na Isusa Napuštenoga. Taj "kao", ako ga tako živimo, dovodi do jedinstva. U Isusu Napuštenom taj "kao" znači ne samo spremnost dati život jedni za druge – ako se od nas traži – nego svakodnevno potpuno umrijeti pred braćom, u vanjskom i nutarnjem odricanju, od materijalnog do duhovnog. Ono među duhovnim stvarnostima obuhvaća i nenavezanost na naše mišljenje. "Najveće siromaštvo uma", rekao bi sveti Franjo. Ta nenavezanost omogućuje nam potpuno razumjeti misao brata i traži da velikodušno i dostojanstveno darujemo svoju misao bratu. Nenavezanost proizvodi jedinstvo misli². ■

(Rocca di Papa 22. veljače 1996.)

D Jednu riječ Bog sigurno stalno ponavlja svima nama. [...] Tu je riječ izgovorio kada je Pokret nastao. Uputio ju je svima nama kada nas je pojedinačno pozvao na ovaj novi život i nikad nas ne prestaje na nju podsjećati, jer upravo u njoj pronalazimo svoj pravi identitet. Po toj ostvarenoj riječi Pokret uvijek iznova pronalazi svoju pravu narav.

Ta riječ je: "Ljubite jedni druge". To je poziv svakog kršćanina, a mi bismo mogli nadodati da je osobito naš.

Ovih sam dala razmišljala o riječima kojima su nazivali prve kršćane: "Gledaj kako se ljube međusobno! Jedan za drugoga spremni su i umrijeti" (Tertulijan, Apologet, 39,7).

Vidjelo se, dakle, da je svatko bio spreman umrijeti za drugoga. Možda je to bilo zato što u vremenima progonstva nije bila rijetkost da se netko ponudi umrijeti za drugoga. No ostaje činjenica da se ta mjera ljubavi među kršćanima vidjela.

Od nas se obično ne traži da baš umremo. Ipak trebamo biti spremni. Svaki naš čin uzajamne ljubavi treba imati taj temelj.

I onda? Što učiniti ovih dana?

Povisimo temperaturu naše uzajamne ljubavi. Neka i sam naš osmijeh ili gesta usmjereni braći, čin ljubavi, jedna riječ, savjet, izraz poštovanja, ispravljanje ako je potrebno, očituju našu spremnost da umremo za njih. Neka se vidi naša ljubav, naravno, ne zbog taštine, nego zato da nam zajamči moćno sredstvo svjedočanstva. ■

(Rocca di Papa, 11. svibnja 1989.)

D Jedna stranica u Evanđelju u nama osobito odjekuje i pokazuje nam kako [živjeti kao autentični kršćani]. Isus kaže: "Ovo je moja zapovijed: ljubite jedni druge" [Jv 15,10.12].

Sve je u uzajamnoj ljubavi.

Živeći tako pronalazimo sredstvo kako biti živi Ideal³.

Posljednjih tjedana obvezali smo se ljubiti djelima.

No postoji više načina kako činiti djela.

Veliki a istodobno i jednostavan obrat koji je donio i donosi naš Pokret u svijet je upravo ovo: živjeti po Kristovoj misli kroz djela, ne drugačije. Bilo je i još je uvijek mnogo ljudi koji djeluju, obuzeti aktivizmom koji nije posve kršćanski. Njima je upućena Pavlova opomena: "I kad bih razdao sav svoj imutak [...], a ljubavi ne bih imao - ništa mi ne bi koristilo [1Kor 13,3].

Gospodin nam je udijelio dar potičući nas uvijek da za temelj svega postavimo uzajamnu ljubav: "Prije svega imajte žarku ljubav jedni prema drugima" [1Pt 4,8].

"Prije svega." Tako djelovanje poprima vrijednost. Na to pozivam sve vas u narednih 15 dana. "Kao što na kaminu povremeno treba žaračem protresti žeravicu kako ju ne bi prekrio pepeo, tako je [...] s vremenom na vrijeme potrebno oživjeti uzajamnu ljubav među nama, oživjeti odnose, kako ih ne bi prekrio pepeo ravnodušnosti, apatije i sebičnosti. [...]

Oživjeti odnose: iskoristiti sve prigode u danu kako bi iz naših srdaca i iz srdaca naše braće izašao plamen žarke ljubavi.

Vidjet ćemo kako se tako svi izrazi našega Pokreta oživljuju, pomlađuju, a svi mi postajemo vatreniji, ljepši, više ono što jesmo, kakve nas Bog želi. ■

(Rocca di Papa, 26. svibnja 1988.)

shieldtraumadecaling.co.uk

¹U drugoj temi o zajedničarskoj duhovnosti na koju se autorica poziva, ona prelazi temeljne točke duhovnosti jedinstva kako bi istaknula njihov zajedničarski vid. U svojim temama devedesetih godina o duhovnosti zajedništva Chiara Lubich govori da duhovnost zajedništva posjeduje nešto više, misleći na zajednički put prema Bogu, uzajamnost ljubavi i jedinstvo. Usp. Novi put, str. 14 i 2;

²Na temu jedinstva misli vidi *Ljubav kao ideal*

³Riječju "Ideal" Chiara Lubich označava božanski dar svjetla duhovnosti jedinstva i prianjanje uz novi život koji iz njega proizlazi.

UZAJAMNA LJUBAV – U ŠKOLI TROJSTVA

*Uzajamna ljubav, koju je Isus nazvao svojom i novom zapovjedi,
daje sjaj kršćanskom životu*

*Od ovoga broja započinjemo
s objavljivanjem teme o uzaja-
mnoj ljubavi, točki duhovnosti
jedinstva koju su se članovi
Pokreta fokolara obvezali
osobito živjeti ove godine.*

Ove godine obilje-
žavamo sedam-
desetu obljetnicu
Pokreta fokolara.

Trebamo zahvaliti Bogu za
prebogati život proizšao upra-
vo iz onog početnog iskustva
što ga je u jednostavnosti
živjelo nekoliko djevojaka, u
nesigurnosti rata i u krajnjem
siromaštvu: za plodno Djelo u
Crkvi i u čovječanstvu. Se-
damdeseta obljetnica je važna
etapa i želimo ju proslaviti od-
lučnim uzletom, osobnim i za-
jedničkim, u življenju karizme
koju nam je Chiara ostavila.
Ljubav prema bratu koju smo
do sada živjeli gotovo nas

Arhiv CN [2]

prirodno vodi prema točki naše duhovnosti koju ove godine želimo postaviti u žarište: uzajamnoj ljubavi.

Dok sam pripremala ovu temu, pomislila sam kako se uzajamna ljubav može smatrati upravo čvorištem, poprečnicom, u odnosu na druge točke. Ona ih naime sve pretpostavlja, a istodobno je i ključ kako ih sve možemo živjeti. Odatle se može shvatiti važnost koju Chiara pridaje Novoj zapovijedi, sve dотле da ju u Općim statutima Pokreta postavlja za pretpostavku svakom drugom pravilu: "Stalna uzajamna ljubav... pravilo svih pravila..."

Uzimajući u ruke Chiarine zapise na tu temu, dirnula me jedna njezina usporedba. Chiara piše:

Kao što na kaminu povremeno treba žaračem protresti žeravici kako ju ne bi prekrio pepeo, tako je i na velikom ognjištu našeg Pokreta s vremena na vrijeme potrebno oživjeti uzajamnu ljubav među nama, oživjeti odnose, kako ih ne bi prekrio pepeo ravnodušnosti, apatije i sebičnosti.¹

Ove smo godine pozvani upravo na takvo iskustvo. Jer upravo uzajamna ljubav, koju je Isus nazvao svojom i novom

zapovjedi, daje sjaj, posljednji je potez, daje caklinu kršćanskom životu², pa tako i našem Pokretu, kaže Chiara. Poznato nam je da se uzajamna ljubav može smatrati znakom raspoznavanja kršćana.

POTREBNO JE OŽIVJETI ODNOSE MEĐU NAMA, KAKO IH NE BI PREKRIJU PEPEO RAVNODUŠNOSTI, APATIJE I SEBIČNOSTI

Beskorisno je stavljati lijepe znakove – govorila je Chiara mladima okupljenima u Santiago di Compostela 1989. godine. Znak, ono po čemu se trebamo razlikovati, je uzajamna ljubav. Ni prvi se kršćani nisu isticali primjerice po velikim govorima ili čudima. [...] Isticali su se jer su ljubili jedni druge³.

Dojmljivo je ono što su pogani govorili o njima: "Gledajte kako se ljube! Jedan za drugoga spremni su i umrijeti"⁴.

I sveti je Pavao preporučivao uzajamnu ljubav kao jedini dug: "Nikomu ništa ne dugujte, osim da jedni druge ljubite. Jer tko drugoga ljubi, ispunio je Zakon" [Rim 13,8].

No vratimo se na izvore, na naše početke i sjetimo se poznatog pitanja koje su sebi postavile Chiara i njezine prve sljedbenice kada su pred smrtnom opasnošću željele očitovati Bogu svu svoju ljubav: "Postoji li neka Njegova volja, koja mu se osobito svida?"

U Evanđelju su našle odgovor: "Ovo je moja zapovijed: ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio! Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje"⁵.

se na zemlji živi kako se živi u Trojstvu. Može nam to narediti jer nas je uveo u božansko okružje i pokazao nam je potrebnu mjeru te ljubavi, dajući nam on sam dokaz. Uzajamna ljubav upravo je – čini mi se – ključ kako živjeti trojstvene odnose.

Riječi iz nove zapovijedi, otkrivene kao zakon neba, srce evanđelja, utiskuju se u Chiaru dušu i duše prvih fokolarina poput vatrene pečata. Sve do tle da su, gledajući jedna drugu na novi način, odlučile biti u toj malenoj skupini, njihovo ostvarenje. I izjavljuju to izrijekom, uzajamno: "ja sam spremna dati život za tebe; ja za tebe, ja za tebe; sve za svaku". To je poput saveza koji daje smisao čitavu njihovom životu.

U vezi s tim željela bih podsjetiti kakav značaj Chiara pridaje riječi "savez" upravo u odnosu na uzajamnu ljubav. U njoj vidi gotovo smisao pravoga "zavjeta". To pojašnjava vrlo živahno i zanimljivo za vrijeme jednog velikog susreta fokolarina u Castelgandolfu, govoreći o osobitosti poziva fokolarina. Kaže:

Još je nešto tipično naše [...] mi smo željeli da to bude zavjet, zavjet uzajamne ljubavi [...] Sastavni dio zvanja je savez

NAKON ŠTO NAM JE OBJAVIO ŽIVOT TROJSTVA, ISUS NAM JE NAREDIO: "SADA I VI ŽIVITE TAKO". POKAZAO NAM JE I KAKO, TJ. OSTVARUJUĆI NJEGOVU ZAPOVIJED

Također u Ivanovu evanđelju, nešto prije, u poglavlju 13, 34, Isus kaže: "Zapovijed vam novu dajem", a nešto kasnije ustrajava [u poglavlju 15,17]: "Ovo vam zapovijedam". Dopustimo da nas zadive Isusove izjave: "moja" i "nova" zapovijed! I zamislimo radosno i uzbudljivo iznenadenje kad su ih otkrile Chiara i njezine prve prijateljice. Novost je u tome što nam je Isus svojim dolaskom objavio Oca i darovaо nam Duha Svetoga. Dao nam je upoznati intimni život Božji; i nas je uključio s njim u to kruženje ljubavi koje oduvijek i zauvijek živi u Presvetom Trojstvu.

Anglikanski pisac Lewis tvrdio je: "Svima se sviđa ponavljati kršćansku tvrdnju da je Bog

ljubav. Ali kao da ne primjećuju kako rečenica 'Bog je ljubav' ne bi imala nikakvo stvarno značenje kad Bog ne bi sadržavao barem dvije osobe. Ljubav je nešto što jedna osoba osjeti prema drugoj. Da je prije stvaranja svijeta Bog bio samo jedna osoba, ne bi bio ljubav"⁶. Nakon što nam je objavio život Trojstva, Isus nam je naredio: "Sada i vi živite tako". Pokazao nam je i kako, tj. ostvarujući njegovu zapovijed. On želi da

uzajamne ljubavi, koji je temelj za življenje zajedničarske duhovnosti; to je prvo što su učinile fokolarine kad su otkrile Isusovu novu zapovijed: "Spremna sam umrijeti za tebe, spremna sam umrijeti za tebe".

Chiara nastavlja: svi [kršćani] žive uzajamnu ljubav, ali savez koji je poput zavjeta [...] toga nema nigdje, [...] postoji u fokolaru, stoga je tipičan za fokolarine⁷.

Tu tako snažnu vezu Chiara je potom proširila na sve osobe koje su prionule uz njezinu duhovnost, a tijekom godina potkrijepila ga je mnogim drugim savezima koji su novu duhovnu obitelj na njezinom putu prema Bogu sve više stapali u jedno. ■

[Nastavlja se]

¹C. LUBICH, "Ravvivare i rapporti", u Cercando le cose di lassù, Rim 1992., str. 96-97;

²Isto, "Perdere tutto per amarci meglio", u Cercando le cose di lassù, cit., str. 143;

³Usp isto, Gesù è la Via, mladim Talijanima, Santiago de Compostela, 16. kolovoza 1989.;

⁴Usp. TERTULLIANO, Apologetico 39,7 [trad. e note di A. Resta Barrile], Bologna 1980, str. 145;

⁵1v 15, 12-13;

⁶Usp. C. S. LEWIS, Mere Christianity [1952; Harper Collins: 2001], p. 174-176;

⁷C. LUBICH, Lo specifico del focolarino, Castelgandolfo, 29. prosinca 1991.

UZOR SVAKOG ŽIVOTA

Ako ljubim i tako se ostvarujem u drugome, spremam umrijeti za njega [...], ja živim Boga, a u uzajamnosti ljubavi pronalazim stotrušku, jer u toj božanskoj društvenosti življenoj na zemlji, ostvarujući primjerice zajedništvo dobara, nalazim sva materijalna i duhovna dobra.

Ova vrsta trojstvene društvenosti koju je Isus donio na zemlju trebala bi biti i paradigma svake aktivnosti na pastoralnom području. Živjeti po uzoru na Trojstvo je također i sav apostolat, sve misionarstvo kršćana, od trenutka kada je Isus rekao: "Po ovom će svi znati da ste moji učenici: ako budete imali ljubavi jedni za druge." Ali zašto? Jer je to nova društvenost koju je donio Isus objavivši nam Trojstvo. Isus nije dao druge tehničke naputke za apostolat osim svjedočanstva. Isto to kažu

Arhiv CN

apostoli: "Navješćujemo i vama samo ono što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše..." To je iskustvo Boga, doživljeno s Isusom među njima, iskustvo trojstvenoga života, upravo nova društvenost [usp. 1v 1,1-3].

Trojstveni život je uzor svakoga duhovnog života, jer ako živiš "po uzoru na Trojstvo", ti si u Bogu. To je i uzor tjelesnog života jer življenje uzajamnog odnosa po uzoru na Trojstvo nije samo psihičko zdravlje, nego tu

nalazimo i optimalne uvjete za fizičko zdravlje. Imamo zdravlje jer se ljudsko stvorenje uspijeva modelirati u skladu s Božjim naumom, biti ono što je. Upravo zato što je u zajedništvu i u istini, može reći: "Ja jesam". A poznato je koliko je to važno za fizičko i psihičko zdravlje.

Trojstveni uzor je i paradigma sklada, umjetnosti. Trojica su jedno, a to jedno je trojno. Mnogostruktost, u svim svojim sastavnicama, isprepletena odnosima, poredak je svemira. Ljudi koji su oči uprli u Boga, mistici, često vide sve u trojstvenoj shemi [...].

Riječ Božja je uosobljena mudrost. Zašto onda ne tražiti Božju mudrost upravo u ljudskom odnosu uzajamne ljubavi, kada se zna da "gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tamo sam ja", Riječ, Istina, Mudrost među njima? Mudrost je Riječ. Možda bismo mogli pronaći sjemena Riječi u čitavom svijetu, u svim stvarnostima;

ali mudrost je ona živa nazočnost Isusa među učenicima koji žive po uzoru na Trojstvo. ■

MUDROST JE
NAZOČNOST
ISUSA MEĐU
UČENICIMA KOJI
ŽIVE PO UZORU
NA TROJSTVO

KRŠĆANSKA DUHOVNOST U PRIČAMA IZ DAVNINE

*Vedro je pisanje
bez sumnje danas pravo
herojsko djelo, pisala je
Ivana Brlić- Mažuranić*

140 godina od rođenja ove hrvatske književnice, 101. od nastanka Čudnovatih zgoda šegrtka Hlapića, a za 2 godine će biti 100 godina od nastanka Priča iz davnine. Književno djelo ove velike hrvatske kršćanske književnica daleko prelazi granice Hrvatske, ali i vrijeme u kojemu je nastalo. Ova svestrana žena sve je svoje talente u potpunosti ostvarila u bračnom, obiteljskom, javnom i društvenom životu, što je želja mnogih suvremenih žena.

Ivana Brlić-Mažuranić potječe iz poznate intelektualne građanske obitelji Mažuranića. Otac Vladimir Mažuranić bio je pisac, odvjetnik i povjesničar. Djed joj je bio slavni političar, hrvatski ban i pjesnik Ivan Mažuranić, a baka Aleksandra Mažuranić, sestra jezikoslovca Dimitrija Demetra. Školovala se privatno i stekla izvrsnu naobrazbu, između ostalog i u poznavanju stranih jezika, pa su joj prvi književni pokušaji na francuskom jeziku. S obitelji se iz Ogulina prvo preselila u Karlovac, a potom u Jastrebarsko. Kada se 1889. udala za odvjetnika i političara Vatroslava Brlića, Ivana seli u Brod na Savi (danas Slavonski Brod), gdje je živjela većinu svojega života. Kao majka sedmoro djece (preživjelo ih je petero), imala je priliku upoznati se s dječjom psihom, i tako razumjeti čistoću i nevinost njihova svijeta. Odgojena u narodnom duhu, uz supruga Vatroslava uključuje se u javni život u krugovima prvaka narodnoga pokreta. Biskup Josip Juraj Strossmayer dodjelio joj je zlatnu medalju za protumađaronska nastojanja.

Najznačajnija su joj djela: "Čudnovate zgode šegrtka Hlapića", "Priče iz davnine" i "Jakša Dalmatin, potkralj Gudžerata", ali je najveći uspjeh postigla priповijetkama "Priče iz davnine"

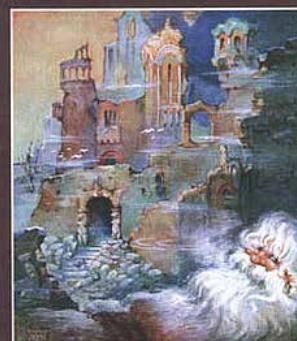
na motive iz slavonske mitologije i narodnih vjerovanja. Godine 1937. postala je dopisni član tadašnje JAZU (sadašnja HAZU), u umjetničkom razredu, i na taj način postala prva članica ove najviše znanstvene ustanove u Hrvatskoj.

DUHOVNI TEMELJI

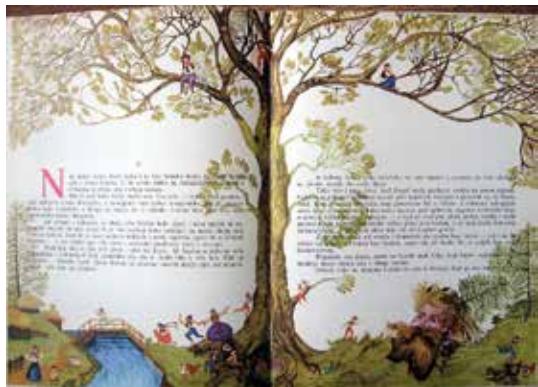
Pisali su i govorili o Ivani Brlić Mažuranić mnogi naši uvaženi kritičari i povjesničari književnosti te u novije vrijeme i medijski progovarali o njoj i njezinom djelu scenaristi filmom "U potrazi za Ivanom".

Kritički govor o književnici Ivani, "ivanologija", usmjeren je od početka na elemente ili izvorišta u narodnom pjesništvu ili epici, u nepostojećoj slavenskoj mitologiji, i u modernizmu. No činjenica da u svojim djelima obrađuje svevremenske teme dobra i zla, da je dva puta bila predlagana za Nobelovu nagradu za književnost i da se njezina djela još uvijek čitaju i obrađuju u raznim medijima, dokaz je da

Ivana Brlić Mažuranić

Priče iz davnine

kid-book-museum.livejournal.com [2]

je njezino djelo nadvremensko te time spada u rang Dostojevskog i Tolstoja, iako je stvarala u doba moderne.

No niti jedna geneza književnoga djela nije potpuna ako se ne prouči iz koje je duhovnosti ono nastalo. Pa kad bi i neki književnik zapadnog europskog kulturnog kruga odbijao da se njegovo djelo ocjenjuje unutar okvira temelja naše civilizacije [pokazujući ipak time manjak informiranosti] književno djelo mora biti potvrda, nijekanje, otklon ili ignoriranje kršćanstva. Svakako, niti jedno čovjekovo djelo, bilo ono s područja umjetnosti, znanosti ili tehnike, ne može se stvoriti ako najprije nije postojalo u području ljudskoga duha.

Ivana Brlić- Mažuranić je pisala, živjela i disala u kršćanskom, točnije katoličkom svjetonazoru. Do doba moderne cijelokupnim javnim, privatnim, znanstvenim i umjetničkim prostorom

dominirala je kršćanska, na ovim prostorima- specifično katolička duhovnost. O svojoj potpunoj uronjenosti u kršćanstvo Ivana piše u svojoj Autobiografiji, potpuno svjesna svog kršćanskog identiteta:

“Kad sam poslije u svom razvoju došla do toga da s razumijevanjem i razmišljanjem čitam evanđelje, našla sam u mojoj duši tlo uzorano, pripravno, plodno i žedno da primi i da se po svojim silama povede za visokim zahtjevima evanđelja, i nigdje me visina tih zahtjeva prese netila nije.”

Tri je, međutim, ličnosti Ivana izdvojila kao ljude u kojima je pronašla i tražila uzore za vlastiti životni put. Na prvom je mjestu njen

“KAD SAM DOŠLA DO TOGA DA S RAZUMIJEVANJEM I RAZMIŠLJANJEM ČITAM EVANĐELO, NAŠLA SAM U MOJOJ DUŠI TLO UZORANO, PRIPRAVNO, PLODNO I ŽEDNO...”

dјed Ivan Mažuranić, zatim akademik, pjesnik i prvi profesor filozofije na zagrebačkom sveučilištu, estetičar Franjo Marković i biskup Josip Juraj Strossmayer kao utjelovljenje kršćanskih visokih idealja.

No gotovo do devedesetih godina 20. stoljeća nitko od kritičara i povjesničara književnosti ne usudi se otvoreno reći o kakvoj se duhovnosti odnosno etici Ivanina književna svijeta radi, što

je razumljivo kad se sjetimo da je gotovo cijelo stoljeće hrvatskim javnim i kulturnim prostorom vladala tvrda materialistička svjetonazorska paradigma koja niječe Boga. Također je primijećeno da neke novije autorice koje proučavaju život i djelo Ivane Brlić-Mažuranić žele gotovo nasilu iščitati u Ivaninu pisanju tzv. žensko pismo ili Ivanu prikazati žrtvom patrijarhalnoga svjetonazora, što ona zasigurno NIJE bila.

KRŠĆANSKA DUHOVNOST

U bajci Kako je Potjeh tražio istinu ISTINA je osnovna vrijednost čovjekova, u bajci o ribaru Palunku naglašena je VJERNOST, u Šumi Striborovoj divimo se bezgraničnoj i neegoističnoj majčinskoj ljubavi, u bajci Bratac Jaglenac i sestrica Rutvica NEVINOSTI KOJA IMA SNAGU SVE SVLADATI, a radi se o primarno kršćanskim vrlinama, odnosno posjedovanje ovih vrlina težnja je kršćanskog odgoja. Velikodušnost, jakost, optimizam, ustrajnost, urednost, odgovornost, poštovanje prema drugima, iskrenost, čednost, umjerenost, fleksibilnost, odanost, marljivost, strpljivost, pravednost, poslušnost, razboritost, odvažnost, poniznost, jednostavnost, društvenost, prijateljstvo, razumijevanje/empatija, domoljublje, koje su obilno prisutne u Pričama iz davnine, a sve ove krepsti daju lakoću, gospodstvo nad sobom i radost za moralno dobar život, čemu su i Brlići i Mažuranići težili, visoko cijenili krepsti i tako odgajali svu svoju djecu. Ivana je takav odgoj primila i željela prenijeti na svoju djecu, a pisanje Priča iz davnine u tome joj je помогло. Kršćanskim vrlinama suprotstavljenе su oholost, škrtost, bludnost, zavist, neumjerenost u jelu i piću, srditost i lijenost, koje imaju neki likovi, no oni doživljavaju kroz razne poteškoće

mondo.hr

metanoju iz stanja posjedovanja spomenutih mana (stanja grijeha) u moralno ispravne likove (Relja, Potjeh, sin iz Šume Striborove itd), i na kraju bivaju obdareni posebnim darovima: ljubavlju, radošću, mirom, strpljivošću, velikodušnošću, uslužnošću, dobrotom, krotkošću, vjernošću, blagošću, uzdržljivošću i čistoćom. Radi se dakako o poštivanju ili kršenju deset Božjih zapovijedi, zlatnoga pravila i Isusovih dviju zapovijedi ljubavi, te darovima Duha Svetoga. Ivana Brlić-Mažuranić je pred stotinu godina rekla da je "Vedro je pisanje bez sumnje danas pravo herojsko djelo...", no ova je konstatacija i ocjena Ivaninog vremena danas itekako aktualna: naime, vedro pisati-vjerovati u pobedu dobra nad zlom, imati jasne stavove o tome što je objektivno dobro, a što je зло, imati vrijednosni sustav koji omogućuje proživjeti život u autentičnosti, u skladu s bližnjim, prirodnom i sa-mim sobom, nadi i optimizmu danas je možda potrebnije nego ikad. ■

SPORT

Zdenko Horvat

*Sportmeet izriče kulturu sporta
prožetu vrijednostima duhovnosti,
koja potiče da se sport izrazi kroz
svoje najvrjednije odrednice*

Za Sportmeet možemo reći da predstavlja svjetsku mrežu osoba oba spola uključenih u svijet sporta, a čine ju sportaši profesionalci i rekreativci, treneri, kineziolozi, navijači, sportski liječnici, menageri itd. Ovu mrežu zapravo sačinjavaju osobe veoma različitih zanimanja, kulturnih polazišta i uvjerenja, a zajednički im je odabir sporta kao važne životne odrednice koja predstavlja put izgradnje i ostvarenja vlastite osobnosti i društvene zajednice. Sam Sportmeet nastao je kao najmlađi izraz dijaloga duhovnosti Djela Marijinog – Pokreta fokolara sa svijetom sporta, kulturom i znanosti o sportu. Cilj Sportmeeta je promišljanjima, odgajanjem i svjedočanstvom o ljudskoj aktivnosti, motoričkoj i

O SPORTMEETU

sportskoj djelatnosti, pridonijeti miru, razvoju i izgradnji ujedinjenog svijeta, bratstvu u sportu i putem sporta, obuhvativši sve ljude bez obzira na boju kože, nacionalnu pripadnost, vjersku [ne]opredijeljenost itd.

Pokret fokolara svojom duhovnošću promiče dijalog s kulturom,

znanosti i umjetnošću u svim izričajima, iz čega neminovno proizlazi pitanje čemu je potreban i kome koristi takav dijalog? Pod duhovnošću podrazumijevam svaku težnju, okrenutost čovjeka prema Bogu kao i svaku otvorenost čovjeka onostranosti, ljepoti, neprolaznosti. Moje viđenje odgovora na gornje pitanje podrazumijeva da duhovnost kroz dijalog sa znanosti, kulturom i umjetnošću obogaćuje svoj rječnik, pojmovnik, osuvremenjuje se i tako nalazi svoje mjesto u sadašnjosti, a znanost, kultura i umjetnost ovim dijalogom dobiva tj. potvrđuje svoju smislenost i vjerodostojnost. Kao izravna posljedica ovog dijaloga je ukupnost poboljšanja, tj. razvoj društvenih odnosa onih sastavnica društva u kojima djeluju osobe sudionice dijaloga. Na taj način društveni odnosi postaju lješni i skladniji.

Promatranjem i razmišljanjem uočavam da duhovnost i sport imaju veoma sličnu askezu [put], koji vodi postavljenom cilju. Ovaj put je gotovo jednako bitan kao i sam postavljeni cilj. Kad sportaš sebi postavi cilj, uspjeh koji želi postići, ostvariti, kreće putem učestalih treninga koji zahtijevaju veliku upornost,

ustrajnost, mnogobrojna odricanja, prihvatanje nezaobilaznih neuspjeha i nerazumjevanja okoline, prijatelja, obitelji, trenera, te nadilaženje svega

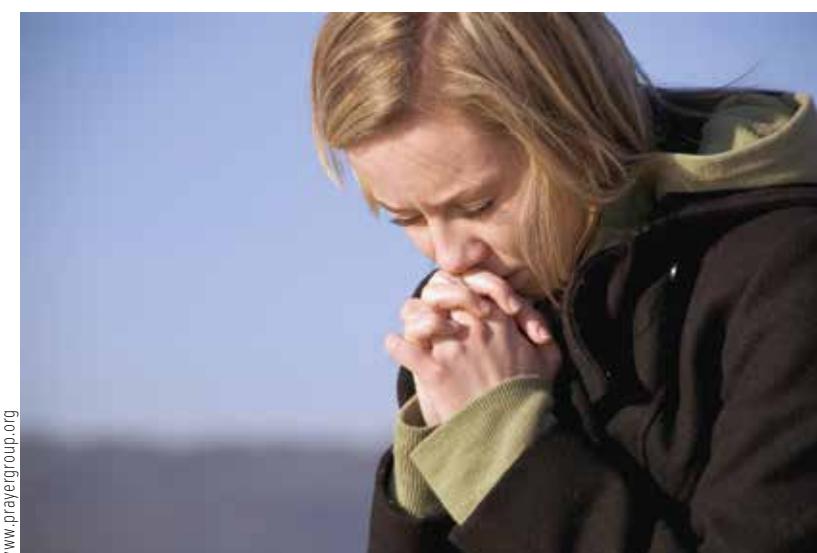
DUHOVNOST I SPORT

**IMAJU VEOMA SLIČNU ASKEZU (PUT), KOJI VODI POSTAVLJENOM CILJU.
OVAJ PUT JE GOTOV
JEDNAKO BITAN KAO I POSTAVLJENI CILJ.**

izrečenoga. Veoma sličnu askezu prolazi osoba koja se odluči vinuti putem duhovne izgradnje i poniranja u beskrajnost i bezvremenost. Također i mistika postignuća zadanog cilja sportskog uspjeha veoma sliči onoj koju poznaje duhovnost,

jer dovodi do postizanja teško opisive radosti, poleta i slobode zbog ostvarenja vlastite osobnosti u svom najdubljem bitku.

Sport posjeduje, tj. govori univerzalnim jezikom koji razumije gotovo svaka osoba na svijetu, a jednako tako progovara i duhovnost. Sport poznaje pravila koja su posve jednaka za svakog sudionika, ne pravi razliku između osoba, rasa i naroda, bogatih i siromašnih. Sport zahtijeva jednoobraznost unutar iste vrste [tim] koja se očituje i u nošenju istih dresova ili uniforme. Radost bavljenja sportom kao i radost sportskih postignuća jednaka je u svakom dijelu svijeta i lako ju je prepoznati. Sve ove navedene

www.femcafe.hu

prepostavke govore da je putem sporta najlakše promicati jednakost i bratstvo među ljudima, težnju uzvišenom idealu, tj. jedinstvu i miru među svim osobama (sveopćem bratstvu). Veoma slične izričaje pronalazimo i kod osoba koje dosljedno i vjerodostojno žive i promiču sadržaje duhovnosti koja ih nadahnjuje.

Na dosadašnjim međunarodnim kongresima Sportmeeta obrađene su slijedeće teme: Kultura poraza za novu kulturu pobjede (2003. u Firenci); Odgoj i odgajanje putem sporta (2004. u Beču); Sport i radost (2005. u Trentu); Sport i razvoj (2005. kao okrugli stol u Ujedinjenim narodima u Ženevi); (Ne)vjerojatan sport – Pokreni bratstvo (2008. u Rimu); Sport – pokreće ljude – pokreće ideje (2011. u Rimu). Na posljednja dva kongresa zapažena je kvalitetna i brojna prisutnost

sudionika iz Hrvatske, sportaša, trenera, profesora kao i predstavnika društvene zajednice. Sljedeći kongres Sportmeeta trebao bi se održati u Tirreniji pokraj Pise (Italija), od 4. do 6. travnja 2014. s okvirnom temom: Živi svoj izazov (Vrijednosti i kritične točke u natjecateljskom sportu s aspekta različitih područja).

U Hrvatskoj Sportmeet potiče i sudjeluje u raznim djelatnostima, a najpoznatija je organizacija stručnih skupova koji se redovito održavaju u Križevcima. Do sada je ostvareno pet međunarodnih stručnih skupova, a posljednji je održan 25. i 26. listopada prošle godine pod radnim naslovom: "Odgoj za odgovornost".

Sportmeet u svojoj osnovici izriče kulturu sporta prožetu vrijednostima duhovnosti,

koja potiče da se sam sport izrazi kroz svoje najvrjednije odrednice. Poznata krilatica: "Znati izgubiti da bismo znali pobijediti" zapravo izražava temeljnju zasadu Sportmeeta, jer samo oni koji znaju prihvatiti poraz, znaju i dostojanstveno pobijediti, bez trijumfiranja i omalovažavanja suparnika. Kao odrednica postavlja se i življenje sveopćeg bratstva, no opravdano je pitanje je li to moguće u svim sportskim disciplinama, npr. u borilačkim sportovima? Odgovor je potvrđan samo ako se dosljedno poštuju pravila tog sporta (*fair play*). Sportmeet također promiče i sport kao važnu sastavnicu u životu svake osobe, čimbenika izgradnje osobnosti, zdravstvene stabilnosti i radosne okosnice pojedinca i društva u cijelini. ■

www.index.hr

NOVO ZNAČENJE RIJEČI

Kada se promijene riječi ili njihovo značenje, mijenja se opće shvaćanje neke stvari

Koristeći se primjerima u drugom dijelu razgovora mons. Nikola Radić pojašnjava kako se uvode nove riječi i pojmovi da bi se izrazila tzv. nova kultura, daje se novo značenje postojećim rijećima i pojmovima, a neke se riječi i pojmovi sustavno izbacuju iz uporabe.

studienangebot.ruhr-uni-bochum.de

Možete li navesti neke primjere?

Nemoguće je ovdje iznijeti i prikazati svu kompleksnost nove kulture koja se sve više etablira. Ako u nju pogledamo kroz prizmu jezične problematike, zamijetit ćemo odmah da je riječ o dobro smišljenom jezičnom inženjeringu. G. Orwell će to nazvati "novogovor" [1984.]. Postojećim rijećima i izrazima daje se novo značenje ili ih se zamjenjuje drugim riječima. Podsjećam na dva već spomenuta, a za naš aktualni trenutak vrlo važna pojma. To su brak i obitelj. Do sada smo točno znali što je u našoj kulturi i jedno i drugo. Imali su svoju definiciju i značenje koje

se izvodilo iz ljudske naravi i svrhovitosti tih veza. Znalo se zašto oni postoje i čemu služe. U novoj je kulturi naravi, ako se uopće priznaje da ona postoji, oduzeto "pravo glasa". Ako mi hoćemo da bude drukčije, onda će biti drukčije. Rekao sam već kako se shvaća brak i kako obitelj. U skladu s tim mijenjamo i druge izraze unutar tih krugova. Riječ "zaručnici" sve se manje upotrebljava, gura se van, u zaborav [i s njom sve ono što je ta riječ ljudima značila!]. Mjesto toga uvodi se "Part 1" i "Part 2" [Dio 1 i Dio 2, ili možda Stranka A i Stranka B]. Zašto to? Zato, jer se tamo jasno znalo da se radi

o mladiću i djevojci, a ovdje su to "neutralni" pojmovi koji se, gledajući čisto jezično, a to je u konačnici odlučujuće, mogu primijeniti na bilo koga bilo s kim. Istu situaciju imamo i sa supruzima koji postaju "ugovorne stranke", što podrazumijeva da je brak ugovor kao i svaki drugi, kupoprodajni, poslovni i sl., nikako više čvrsta zajednica muškarca i žene sa ciljem stvaranja obitelji. Jednako je i s roditeljima. Nema više oca i majke, nego su oni "roditelj 1" i "roditelj 2" - tko će od njih biti 1, a tko 2, valjda se trebaju dogоворити. Tko tu ne vidi da se ide na rastakanje obitelji koristeći baš jezik?

cristycross.com

A to je "korupcija jezika", kako vrlo pogodeno kaže C. S. Lewis. Nerazumijevanje odnosno krivo razumijevanje koje tu nastaje nije slučajno nego traženo. Jezik i govor su za čovjeka ljekoviti, kad su jasni. Reinterpretacija dobra u zlo, reći će isti Lewis, pokazuje se najprije u jeziku. Kada se promijene riječi ili njihovo značenje, mijenja se opće shvaćanje neke stvari. Cilj je navesti ljudе na to da nešto smatraju dobrim, što nikad ne bi učinili kada bi točno znali o čemu se radi.

Možda još neki primjer?

Uzmite npr. riječ "konsenzus". Ona je poznata od ranije te ima svoje klasično značenje koje u društvu ima itekako svoju vrijednost. Međutim u , kulturi on

postaje "kamen temeljac" na kojem se grade i "nemoguće" stvari, koje mogu biti sasvim protuprirodne. Konsenzusom se odlučuje o dobru i zlu, o ljudskim pravima, konačno i o životu i smrti. I Bog i priroda su zaobiđeni, konsenzus je zadnja instanca. Evo jednog primjera osobito aktualnog u vrijeme referendumu. Protivnici referendumu koji je organizirala građanska inicijativa "U ime obitelji" tvrde da se o braku ne smije tako odlučivati jer se time dira u "temeljna ljudska prava" homoseksualaca koji također polazu pravo na brak. Inicijativa "U ime obitelji" to opovrgava, jer je Europski sud za ljudska prava u Strasbourg u nedavnoj presudi [2010.] rekao da brak ne spada među ljudska prava. No, koliko ta tvrdnja visokog suda "drži vodu" i do kada će je držati postat će vam jasno kad pročitate obrazloženje te presude [odluke?]. Sud je naime donio takvu odluku "jer većina država još nije to pravo dala istospolnim parovima". Time je Sud onima koji su to tražili dao i smjernice kako do toga doći. Pitanje je samo vremena i konsenzus će taj problem riješiti – dakako njima u prilog. Treba samo dobiti konsenzus svih država

[ili barem većine] i homoseksualni brak postaje ljudsko pravo. Isto je tako homoseksualnost 1973. prestala biti bolest. To su jednostavno izglasali američki psihijatri. Nikakvi znanstveni dokazi za to nisu bili potrebni. Dovoljna je bila većina glasova. Isusova ozdravljenja su ništa u usporedbi sa tisućama koji su "ozdravljeni" u trenutku potезом pera ili dizanjem ruku. Evo što u novoj kulturi može učiniti "čudotvorni" konsensus. Ili uzmite drugi izraz: "pravo na izbor". Ono je u novoj kulturi valjda najveća ljudska vrijednost. Nitko i ništa ne smije to pravo dovesti u pitanje. Postoje samo dva uvjeta: da drugome ne nanosiš štetu i da drugi kome ili s kim nešto radiš bude suglasan. Koliko je to šuplje i kamo to sve vodi teško je i zamisliti. No prava se u novoj kulturi množe, kao gjive: ženska prava, dječja prava, pravo na prekid trudnoće, reproduktivna prava, pravo na istospolni brak, pravo na odabir roda, na odabir seksualne orijentacije itd.

Možete li precizirati kakvi su najčešći izrazi te vrste kod LGBT skupina?

Možda je najčešći pojam na koji se oni pozivaju "equality"

JE LI EGOIZAM BOLEST?

skolazhizni.ru

- jednakost, koja pak ovdje ima specifično značenje. Zatim "diskriminacija" i "homofobija" koje su im uvijek prući kad osjete da se netko s njima ne slaže; praktično nema slučaja kad one ne bi mogle biti korištene kao oružje u borbi protiv neistomišljenika. Zatim samoproglašena "ljudska prava" koja im gotovo uvijek služe kao polazište, "stereotipi", "govor mržnje" i razni drugi izrazi iz poklada dženderističke terminologije...

Rekli ste da se u novoj kulturi neke riječi istiskuju iz upotrebe.

Točno. S jedne strane nastaje orwelovski "novogovor" sa svim svojim popratnim specifičnostima, s druge strane se neke riječi sustavno izbacuju iz uporabe. Neke su takve već spomenute, a njima treba pribrojiti niz drugih, kao što su čednost, stidljivost, pristojnost, altruizam, grijeh,

savjest, komplementarnost, djevičanstvo, čistoća, žrtva, služenje, moralnost i mnoge druge.

Veliki njemački filozof Martin Heidegger je izvanredno dobro uočio da je svaka riječ kao "kuća" u kojoj prebiva neki sadržaj. Bez kuće stanovnik umire, nestaje. Drugim riječima, kad nestane riječ, nestane u svijesti čovjeka i ono što je ona označavala. Kad netko ne zna za pristojnost, ne zna se ni pristojno ponašati. Zato te riječi trebaju nestati, jedna po jedna. Primijetit ćete da su to uvijek one riječi čiji se sadržaj protivi, odnosno nespojiv je s nekom riječi iz "novogovora". Značajka je novouvedenih pojmoveva da su oni dvoznačni ili čak više značni, tako da vam onaj koji ih promovira uvijek može reći da oni i ne znače ono što vi mislite da znače. ■

(Iz intervjuja za Kvarnerski vez, studeni 2013.)

Može li se s psihološkog motrišta egoizam smatrati bolešću?

U jednom rječniku uz riječ „egoizam“ nalazimo zapisano: „stav onoga tko se brine jedino o samome sebi, o svome blagostanju i svojoj koristi, sklon isključivanju svakoga drugoga od sudjelovanja u njegovim materijalnim i duhovnim dobrima uz koje je ljubomorno vezan“. Već u definiciji zapažamo dva stava koje možemo smatrati problematičnima. Prvi je „brine se jedino o samome sebi“, jer se suprotstavlja dubokoj dimenziji ljudskoga bića. Osoba je „odnosno biće“ i ne može bez drugih, ostvaruje se u punini onoliko koliko druge učinjenicima svoga života.

www.life-with-hsv.com

Psihološka istraživanja na tome području su mnogostruka. Glede egoizma slažu se da je u dubini egoistične osobe „narcizam“, pa je ona sklona vidjeti sebe kao jedinog tvorca svoje sudbine, koristeći svu svoju psihičku energiju u službi vlastitoga ispunjenja, često i na štetu ispunjenja drugih. U toj dimenziji ograničenja se mogu pojaviti u emocionalnom razvoju, a posljedice su emocionalno pomanjkanje koje se sastoji u nesposobnosti da se osoba stavi u kožu drugoga i da sudjeluje u patnji bližnjega. Drugi stav kaže: „u njegovim materijalnim i duhovnim dobrima ... uz koje je ljubomorno vezan“. Ovdje je očita tjeskoba zbog odvajanja od stvari, tj. strah da će gubeći stvari izgubiti samoga sebe. Ljubomora na stvari je očiti znak nezrelosti i zatvorenosti prema svijetu i prema osobama.

Trebamo biti jasni i reći da je egoizam učinio puno štete i prouzrokovao mnoge patnje! Postoji uska povezanost između egoizma i moći, jer egoist drži sve za sebe i dugoročno zavodi ljudе oko sebe povećavajući svoju ovlast odlučivanja o stvarima, često na štetu slabijih i krhkijih. Stvara se začarani krug, jer što egoist više gomila, to više želi gomilati. On je zatočenik svoga djela i kad stigne do kraja života s mnogo materijalnih dobara, ali beskrajno žalostan u pogledu života i istinskih odnosa. Nažalost, sve to na štetu drugih.

Došlo je vrijeme kada riječi kao što je solidarnost, altruizam, prosocijalnost, nisu više povlastica dobrih ljudi ili mučenika, nego normalno stanje ljudi. Ima pravo filozof Lévinas kada kaže: „Nema više 'ja', druga osoba čini da postojim“. Stoga je normalnost osobe zajedništvo s drugim. To je blagostanje! ■

E. Aceti

ZBOGOM KONCENTRACIJO!

Internet se nametljivo širi i čini nas frenetičnima. Jesmo li baš sigurni da su novi naraštaji pametniji jer imaju računala?

Mnogi se znanstvenici to pitaju. Nema preciznih izvješća o uzrocima i posljedicama između izloženosti internetu i površnog pristupa znanju. Naš pristup novim medijima mora biti pozitivan jer su tehnologije oduvijek bile dio čovjeka. Problem je u tome kako ih koristiti da bismo bili sposobni upravljati njihovom složenošću i inovativnošću. Znanstvenici nas podsjećaju da je to problem razboritosti u odnosu na digitalni svijet, digitalne razboritosti!

Znamo primjerice kako se naša koncentracija smanjuje što više vremena provodimo pred računalom. Dolazi nam neodoljiva napast da otvorimo elektronsku poštu dok nešto pišemo ili čak dok šetamo, ili da dodamo komentar na Facebooku dok učimo. Zbog svega toga koncentracija se ruši i potiče raspršenost prema fragmentima znanja koja privilegiraju brzinu i intuitivnost, spuštajući prag pozornosti i mijenjajući sposobnost pamćenja. Uostalom, davno prije nego što je izumljen Google Seneca je govorio: "Biti posvuda znači ne biti nigdje". Osim toga, na internetu se

susrećemo s mnogim informacijama, previše njih da bismo ih nekako mogli dovesti do jedinstvene vizije, da nije zbrkana i površna, budući da brzo prelazimo s jedne internetske stranice na drugu. Drugi vid promišljanja za znanstvenike jest rizik da se ne poštuje osjetljiva ravnoteža koja predsjeda umnim, imaginacijskim i kreativnim sposobnostima, a računalo je na kraju krajeva

stroj, iako ne fizički stroj kao što je tekuća traka. Računalo disciplinira i standardizira mentalne i radne procese točno onako kao što tekuća traka standardizira pokrete ruku u proizvodnom procesu. Toga moramo biti svjesni za nas i za našu djecu. ■

M. R. Pagliari

LJUBOMORAN MLADIĆ – KAKO ĆE BITI KASNIJE?

Nekoliko mjeseci hodam s mladićem koji se pokazao vrlo ljubomoran: kontrolira sve što radim. Počinjem se osjećati ograničena u svojoj slobodi i odabirima. Ako je tako sada, poslije tek nekoliko mjeseci, pitam se kako će biti za koju godinu?

U tvojem mladiću je vrlo jaka ljubomora, što sutra može biti prepreka čvrstom odnosu koji se temelji nadasve na uzajamnom povjerenju. Malo ljubomore je normalno i dobro za ljubav. No kada je previše, uništava ju, jer tko je ljubomoran želi potpuno posjedovati drugu osobu. Jedinstvo koje dvoje treba izgraditi nije stapanje, uzajamna ovisnost, nego zajedništvo u kojemu svatko raste i individualno, u svojoj različitosti od drugoga, u slobodi

koja se u jedinstvu s drugim širi u nove mogućnosti i ne umrtvљuje se.

Kad se kod nekoga para osobe oslanjaju jedna na drugu i ništa ne uspijevaju učiniti same, to je opasna situacija jer ako jedno padne, padne i drugo. Osoba se može dobro suočiti s brakom samo ako se i sama uspijeva održavati na nogama.

Ljubomora te vrste često je znak velikog nedostatka samopoštovanja, pa takva osoba svakoga doživljava kao suparnika, nesvjesno se osjeća slabija od drugih i nedopadljiva. Zato bi tvoj mladić možda trebao tvoju stalnu podršku, tvoje prihvatanje i stalnu pohvalu kako bi ponio nagomilane traume, ali i psihoterapeutsku pomoć. Zbog svega će toga vaša veza zahtijevati dozu junaštva i veliku duhovnu snagu. Obzirom na rečeno, ocijeni

dobro sve njegove kvalitete kojih je mnogo, kako kažeš. No sjeti se da brak nikako ne može biti djelo milosrđa, ne treba se nikad vjenčati samo zato da bismo bili od pomoći nekoj osobi. Savjetujemo ti također da podijeliš svoju zabrinutost s nekom osobom od povjerenja, koja će ti malo po malo pomoći bolje shvatiti trebaš li nastaviti ili prekinuti ovu vezu. ■

M. R. Scotto

Arhiv CN

ŽIVOT U DVOJE

Nakon jedne naglo prekinute veze, Luka se počeo bojati da više neće naći pravu osobu. Strah je rastao, a s njim i opasna savjetnica – tjeskoba (“svi će se vjenčati osim mene...”). U prvoj novoj prigodi izjavio je simpatiju kolegici s fakulteta i dobio odgovor. Bujnog karaktera i mašte, stvorio je u sebi i oko sebe uvjerenje da je riječ o velikoj ljubavnoj priči, prikladnoj upravo za njega. Želio je sebe i druge uvjeriti da je našao ženu svoga života. Ušao je u njezin svijet, u njezin krug prijateljstava, posve različitim od njegovih, stalno nastojeći pokazati da je ona savršena. Imali su mnoštvo planova: studij, posao, djeca... Prijatelji su imali dojam da je Luka nerealan zbog straha koji smo spomenuli. Nakon malo više od godine dana sve je završilo. Nešto kasnije, možda zahvaljujući dostignutom nutarnjem miru, upoznao je novu djevojku. S njom je bez prisile i žurbe izgradio odnos koji ih je odveo do uspješnog braka.

cathfamily.org

Sandro i Luisa više od godine dana pokušavali su ići zajedno. Imali su preko 30 godina i kod njih nije bilo ni udara munje ni onoga polaganog rasta osjećaja. I on i ona željeli su da njihov odnos doživi uzlet, no uz lijepu trenutke bilo je i puno sumnji. “Nikako nisam siguran da želim podijeliti svoj život s njom, želio bih da je drugačija, prijaznija, sigurnija u osjećaje prema meni, a nadasve ne bih želio da je taj

IZBJEGAVAJTE
ZAPOČINJATI
NEKU VEZU JER
STE U TJEŠKOBI I
STRAHU DA VIŠE
NEĆETE NAĆI
PRAVU OSOBU.
TO SU ČESTO ZLE
SAVJETNICE.

ZALJUBILI SMO SE!

Zaljubljenost nam otkriva nepoznate sposobnosti našega srca: usrećuje nas i čini spremnima na izvanredne geste, bez napora

moj odabir posljednja šansa", govorio je Sandro. Nakon tri prekida ponovno su nastavili hodati, a onda su na savjet zrelijeg para odlučili konačno prekinuti. Iako su zbog toga trpjeli, smatrali su da je to bio dobar odabir.

Nakon 15 godina braka i dvoje djece, Michele i Daria proživljavaju dramatičnu krizu. Rastavljeni su u kući, zajedno – dokle budu mogli – možda samo zbog djece. On je povjerio nekolicini prijatelja: "Da sam barem slušao savjete vjernih prijatelja. Želja da nakon prekinute veze odmah nađem drugu djevojku nije mi dopustila da dobro procijenim situaciju. Ona nije osoba za mene. A vi ste morali biti odlučniji i reći mi što mislite". Sada je njegov put dramatično strm.

ZAVIRIMO U NAŠU POVIJEST

Postoje li još zaruke? Možda nam se ovaj izraz više ne svida, zvuči zastarjelo. Zovite ga kako želite, važno je da ostane osjećaj jednoga prevažnog iskustva, ključan korak našega rasta, a možda i života. To je razdoblje testiranja i kao takvoga ga treba živjeti. Bilo da nas je pogodio klasičan udar munje ili smo malo po malo stigli do toga da gledamo drugačijim očima osobu koja je bila jedna od mnogih, nije važno. No smatramo da odmah ili "u hodu" moraju postojati određene pretpostavke bez kojih zaručništvo riskira da ne otpočne, ili još gore, da dovede do nesigurnog braka. To su:

- osjećaj da u njoj/njemu ima nečeg posebnog
- vidjeti u drugome jedinstvenu osobu želja da ostanemo zauvijek zajedno, da dijelimo život

- psihofizička privlačnost, strast
- poštivanje njezinih/njegovih planova i ideja, nikad ne biti siti njega/nje...

NOVO OTKRIĆE: OGROMNA SPOSOBNOST DA LJUBIM

Zaljubljenost nam može otkriti nepoznate sposobnosti našega srca. Osim što će nas usrećiti, učinit će nas spremnima na izvanredne geste, bez napora. Prijeći ćemo 200 km, kroz maglu i tamu, da bismo se vidjeli možda samo na 20 minuta (ona radi u drugome gradu); ili provesti gotovo čitavu noć u pripremanju poklona za njezin rođendan.

Postajemo sposobni živjeti izvan sebe. Ništa nam više ne izgleda nemoguće ni suviše teško, u stanju smo činiti ludosti za drugoga i osjećamo blagonaklonost prema čitavom svijetu. Otkrivamo nove perspektive. Pokušajte tu novu mjeru ljubavi, koju možda niste poznavali, primijeniti na sve ljudе, a ne samo prema njemu ili njоj [na onoga kolegu, onu pomalo posebnu kolegicu, na onoga profesora, u volonterskom radu, kod kuće...]. Takva će iskustva biti veliko obogaćenje za budući život i za osobno sazrijevanje. ■

KAD SE KROZ
ZALJUBLJENOST
JEDNOM
OTKRIJU VELIKE
MOGUĆNOSTI
LJUBAVI KOJE
SVATKO POSJEDUJE,
NEMOJMO JU
ZATVARATI IZMEĐU
NAS DVOJE (DOŠLA
BI U OPASNOST DA
SE UGASI), NEGO
JU PROŠIRIMO
NA OSOBE KOJE
SUSREĆEMO U
NAŠEM ŽIVOTU.

STANKA

*Samo ako je bezuvjetna, ljubav može trajati cijeli život.
Istina je sljedeća: ljubav ne ovisi o ljubljenoj osobi, nego o onome tko se opredijeli ljubiti.*

JESI LI TI PRAVA OSOBA?

Produbljivanje odnosa - vrijeme dijaloga, upoznavanja i planiranja

ZAPOČINJE UPOZNAVANJE

Jedne smo večeri dugo šutke hodali gradom. Nastao je neki problem i nismo jedno drugome uspjeli ništa reći. Željeli smo, ali zbog stida ili ne znam čega, riječi nam nisu izlazile. Ona je i plakala. "Krenulo je u krivo, kako možemo misliti da ćemo nastaviti zajedno, ako ne uspijevamo izreći ono najdublje? Pa ipak je to tako teško..." Misli i sumnje rojile su se u našim glavama i u mnogim drugim sličnim situacijama. S vremenom smo naučili čekati, ne željeti pod svaku cijenu izvlačiti stvari ako za to nije trenutak, a istodobno nastojati uložiti napor i razotkriti se, ispričati što osjećamo. Svaki put kad bismo u tome uspjeli, bio je to korak naprijed. Osjećali smo kako je bilo lijepo, kako smo postigli sklad. Važno je naučiti razgovarati i upoznavati se. Često čujemo tvrdnje: "On nikad ne želi razgovor, osobito o nama" ili: "Ona bi htjela uvijek razgovarati, dosta!"

Na početku sve izgleda savršeno ili gotovo savršeno, potom počinjemo uočavati pokoju oštricu, nešto nas zbuni, a može nas i raniti. Tu počinje zajednički put, uz mogućnost da se sve bolje upoznajemo, kako bismo provjerili jesmo li doista stvoreni jedno za drugo. I jači udari munje imaju potrebu za provjerom, kad se jednom spustimo s oblaka na koji nas je susret s njim ili njom odveo.

SAMO OSJEĆAJ ILI AKTIVNA KOMUNIKACIJA?

Poznavali smo se dvije ili tri godine. Ali nedovljno. Posvetili smo puno vremena razgovoru o mnogočemu. Jedan izlet u planine, noćna šetnja ili popodnevni odlazak na more motociklom, omogućili su nam da kažemo jedno drugome dojmove o tome kako nam ide zajedno. Sada se osjećamo dobro kad smo skupa, dok su se nakon prvih mjeseci pojavile sumnje, osobito njemu: "Osjećao sam se pomalo zatvoreno, ograničen u slobodi. Je li to moj put, pitao sam se".

Nakon što smo jedne večeri pogledali film i razmijenili dojmove o njemu, započeli smo razgovor o različitosti između muškarca i žene: "Jesmo li sigurni da smo vidjeli isti film", rekla je ona nakon Pavlovog komentara.

"Ne može se bez komuniciranja", stalno propovijeda naša prijateljica psihologinja. I kroz šutnju, sa smijehom ili s obešenim nosom. Što mi želi reći?

PITAJMO SE POVREMENO: RASTE LI NAŠ ODNOS? UPOZNAJEMO LI SE SVE VIŠE? RAZGOVARAMO LI BAREM PONEKAD TEMELJITO O NAMA, O NAŠIM MISLIMA I NAJDUBLIJIM TEŽNJAMA? TKO NE NAPREDUJE, NAZADUJE.

Koliko različitosti u karakterima! One su bogatstvo. No ako su izvor stalnih patnji, ako nam izgledaju premalo spojivi s našim senzibilitetom, bolje je o tome razgovarati, savjetovati se s nekim tko će nam pomoći razumjeti treba li nastaviti zajedno.

Ne ostavljajte neriješena nerazumijevanja, nerazjašnjene probleme. Kada kasnije budete živjeli zajedno, ne može se pobjeći čekajući da rješenja dođu sama. Bolje je odmah naučiti ne ostavljati neriješena pitanja.

U obiteljskom životu dnevni će ritam postati toliko ubrzan da će trebati imati automatsku dobru naviku da pronađemo prostore za duboke razgovore. ■

MANDELA – SAVJEST BUDUĆNOSTI

Spoznao je oružanu borbu i zatvor, izabrao praštanje, nenasilje, pomirenje i istinu tražeći od politike da omogući nemoguće: da promijeni kulturnu povijest jednoga naroda bez korištenja oružja

Nelson Mandela umro je 5. prosinca. Madiba, kako su ga svi od milja zvali, konačno je mirno i dostojanstveno ušao u vječni pokoj. Cijeli je život proživio u služenju svome narodu i svojoj zemlji. Gotovo 30 godina proveo je u zatvorima južnofričke vlade koja je provodila aparthejd. Spoznao je oružanu borbu, no kasnije je shvatio da će drugaćijim oružjem pobjediti veliku civilizacijsku bitku svoga naroda: odbacivanjem mržnje, snagom praštanja, istinom žrtava, obraćenjem krvnika i

pomirenjem kao velikim izazovom za sadašnjost i budućnost svoje zemlje.

Imao sam dar susresti Mandelu 1. studenoga 2001. Išao sam u Južnu Afriku s nekoliko prijatelja iz zaklade Unicoop [Firenca, Italija], vezano za projekt potpore djeci oboljeloj od Aidsa. Iako je tih dana bio vrlo zauzet u posredovanju oko rata u Burundiju, točno u 12 sati Madiba je primio našu malu delegaciju. Želio je da sudjelujemo na njegovoj konferenciji za novinare, pridošle iz cijelog svijeta, znatiželjne da čuju njegova rješenja za prekid rata. Cijenio je naše zalaganje za djecu Južne Afrike.

U listopadu 2005. u Johannesburgu susreo sam ga u središnjici zaklade nazvane po njemu, na marginama konferencije za novinare na kojoj se predstavljala knjiga u stripu o njegovu životu. Teško je hodao i preporučio sam mu invalidska kolica. Iznenadio me svojim odgovorom: "Jedan čelnik ne koristi invalidska kolica". Nije to bila gesta arogancije, nego napomena da njegovo vrijeme prolazi i da bi drugi trebali zauzeti njegovo mjesto.

U svom političkom zauzimanju živio je na granici nemogućega, od zatvorenika do vođe Južne Afrike, iskoristivši vrijeme u zatvoru za izvanredno kulturno i političko promišljanje. Budućnost Južne Afrike nije

smjela imati stigmu osvete koja bi rastrgala i opustošila zemlju na beskonačno vrijeme. Gledajući Johannesburg iz geta Soweto, crnačkog naselja s 3 i po milijuna ljudi koje je godina-ma bilo simbol otpora bijelom režimu i gdje se nalazi Mandelinova rodna kuća, bilo je očito da bi u slučaju građanskog rata narod platio neizrecivu i nedopustivu cijenu u krvi. Svi bi izgubili i nitko ne bi pobije-dio. Pobjednički izbor oprosta, nenasilja, pomirenja i istine

“VIŠE SE DOBIJE JEDNIM ČINOM MILOSRĐA NEGO MNOGIM KAZNENIM ČINIMA”, GOVORIO JE MANDELA

predstavlja odlučujući prijelaz u kulturnoj i političkoj povi-jesti njegove zemlje i čitavog svijeta. Ono što je bilo nemo-guće pokazalo se kao moguće, a politika je u omogućavanju nemogućeg našla svoj istinski poziv.

Kao predsjednik republike u svojoj je vlasti imao ministar-stvo za djecu, žene i invalide, tj. ministarstvo za obranu najslabijih, čime je pokazao izvanrednu pozornost prema osobama koje najviše trpe i

u novoj Južnoj Africi. Bilo je to na neki način ministarstvo žr-tava, jer je istinska snaga vlasti u slušanju najranjivijih. Krepost i kultura praštanja temelj su Mandelinog predsjedništva i doprinos Afrike budućnosti svijeta, proroštvo, vizija i mu-drost za sve. Povijest se može i mora mijenjati bez oružja, to je pravi nauk koji dolazi od ovoga učitelja slobode.

Moguće je u srce pogoditi bolest svih bolesti – mržnju. Na sukobe je moguće gledati očima žrtve, a to su oči istine, protiv interesa i ideologija, koje međutim žive od sukoba i podržavaju ih. Može se i mora izaći iz zatočeništva neprija-teljstva i stići do mirne luke bratstva.

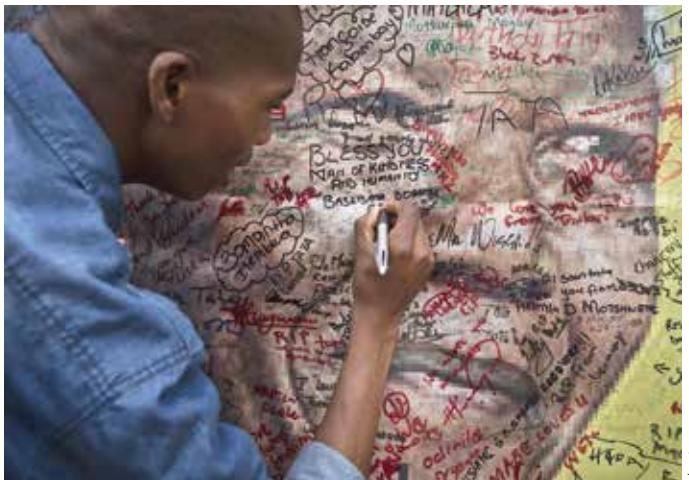
Na kraju mojeg posljednjeg razgovora s njim rekao mi je da

će govoriti studentima svoje zemlje o povjerenstvu za oprost i pomirenje na čijem sam čelu tada bio, jer je u tome pronala-zio potvrdu da se njegov naum širi i na druge dijelove svijeta. Tješila ga je činjenica što nje-gova vizija nadilazi granice nje-gove zemlje i drugdje pronalazi konkretna politička sredstva.

Gledajući ga izbliza, bio je magnetičan, poput svete gore, koja sadržava i nosi napor i bol svijeta. Od svih je odvažno tražio ponašanje dosljedno toj viziji i nikoga unaprijed nije isključivao. Svojom politikom htio je promijeniti ne samo ustroj vlasti, nego i srca ljudi, te stvoriti konsenzus koji po-vezuje, protiv osvete koja dijeli i razbijja.

Povjerenstvom “Istina i pomi-renje” predsjedao je Desmond

Tutu i ono je bilo sredstvo tog obraćenja koje je dalo do-
stojanstvo žrtvama, a krvnicima mogućnost ozdravljenja
u izvanrednoj priči koja je promijenila srce južnoafričkog
naroda.

Preko Mandele Afrika govori samoj sebi i svijetu. Usprkos
današnjoj retorici, drugačija politika je moguća. Tome nas
svojim riječima i svojim djelovanjem uči Madiba, učitelj
pravednosti i nenasilja ovoga stoljeća. Njegov moralni
autoritet, sazreo u gotovo 30 godina provedenih u zatvoru,
proizlazi iz slobode od vlasti, zbog čega se odrekao drugog
predsjedničkog mandata, iako ga je sav narod želio. To je
izvanredna politička lekcija u vrijeme mediokriteta, kakvo je
današnje.

Na njegovoju duhovnoj djeci, onima koji se pozivaju na
njegove ideje, ostaje zadatak da u konkretnoj povijesti i u
gorkim danima sukoba djeluju u skladu sa snagom pra-
štanja a ne osvete, vjerujući da je nemoguće moguće.
Mislim na Bliski Istok, kao i na područje Centralne Afrike.
Rat i oružje pokazali su svoju promašenost, tako da ostaje
mogućim samo put Madibe. Ako pogriješimo to je zato što
smo se okretali natrag i ostali okamenjeni nasiljem, dok nas
Madibine riječi uče da slušamo žrtve kao učitelje mira. Tada
će istina, praštanje i pomirenje postati kamen temeljac kuće
mira. ■

KISELI SPAS U ZIMSKIMA DANIMA

Godine 1778. kapetan James Cook organizirao je prvu ekspediciju za put oko svijeta. U to je vrijeme zbog skorbuta umiralo tisuće mornara, pa bi se brodovi vraćali s malo preživjele posade. Brodski liječnik James Lind otkrio je da svježe i konzervirano voće i povrće, među ostalim i kiselo zelje, pomaže u sprječavanju skorbuta. Usljedilo je prvo uspješno putovanje na kojem nitko nije umro.

Kiselo zelje dobiva se anaerobnom fermentacijom, stoga se prilikom pripremanja nastoji istisnuti zrak, a kace se dobro pokrivaju. U odsutnosti zraka, bakterije mlječno kiselog vrenja glukozu pretvaraju u mlječnu kiselinu, a ona stvara nepovoljne uvjete za razvoj štetnih bakterija i tako konzervira namirnice. Kiselo zelje fermentirano u slanoj

vodi [rasol] dobar je izvor C vitamina i vrlo ukusna namirnica. Takva vrsta konzerviranja povrća naziva se biološko konzerviranje.

Zelje od kojeg dobivamo kiselo zelje pripada skupini kupusnjača, jednoj od mnogih podcijenjenih vrsta povrća, a zapravo je temelj našeg zdravlja, najjeftiniji i najhrnjiviji. Kupusnjače snažno utječu na prevenciju raka, kao i na ostale aspekte održavanja zdravlja. Njihovi su sastojci ponekad gorki i neugodna mirisa, no oni pomažu biljci da se obrani od insekata i ostalih nametnika. Kupusnjače sadrže najveću koncentraciju ljekovitih sumpornih spojeva, koji povećavaju sposobnost jetre da stvori enzime. Bijelo zelje odličan je izvor snažnih antioksidansa koji pomažu u zaštiti od štetnih slobodnih radikala. Istraživanja pokazuju da ljudi koji jedu više kupusnjača, poput brokule, cvjetače, prokulica, uključujući i kiselo zelje, manje obolijevaju od raka pluća i mokraćnog mjehura, želuca i debelog crijeva. Kiselo zelje sadrži

visoke razine hranjivih tvari i malo kalorija, te je stoga idealna namirnica za zdravo mršavljenje. Istraživanja pokazuju kako upravo kiselo zelje poboljšava probavu, povećava iskoristivost vitamina, proizvodi mnoge enzime korisne organizmu, pomaže rast zdrave flore u probavnom sustavu. Kiselo zelje sadrži i probiotike u obliku živih mlijeko-kiselih bakterija, te probiotike u obliku vlakana koji potiču zdravlje i štite od bolesti probavnog sustava. Zelje je odličan izvor vitamina C. Hrana bogata vitatom C može se nesmetano konzumirati jer se višak izlazi iz organizma, a povećan unos preporučuje se pušaćima i pasivnim pušaćima. Vitamin C je antioksidans koji

pomaže u zaštiti stanica od štetnih slobodnih radikala, te smanjuje opasnost od raka, štiti i pomaže imunosnom sustavu, sprječava prehlade, pomaže kod apsorpcije željeza i kalcija. Kiselo zelje obiluje i многim dugim ljekovitim hranjivim tvarima, poput folne kiseline, omega-3 masnom kiselinom, kalijem, vitaminima A, B1, B6, B12. Uz to, dobro je opskrbljeno bjezančevinama, koje izgrađuju mišiće, a i aminokiselinom triptofan, koja regulira san.

Važno je naglasiti da termička obrada (kuhanje, pirjanje) uništava korisne laktobacile nastale tijekom procesa fermentacije, pa je treba svesti je na minimum. Najbolja je konzumacija kiselog zelja na salatu, uz dodatak maslinovog ili bučinog ulja, s česnjakom ili drugim začinom. Sirovo konzumirano kiselo zelje ponudit će nam najviše nabrojanih hranjivih tvari. Kiselo zelje najbolje je čuvati u staklenkama, a ako se želi smanjiti unos soli, prije pripreme jela može se isprati pod tekućom vodom. ■

sne organizmu, pomaže rast zdrave flore u probavnom sustavu. Kiselo zelje sadrži i probiotike u obliku živih mlijeko-kiselih bakterija, te probiotike u obliku vlakana koji potiču zdravlje i štite od bolesti probavnog sustava. Zelje je odličan izvor vitamina C. Hrana bogata vitatom C može se nesmetano konzumirati jer se višak izlazi iz organizma, a povećan unos preporučuje se pušaćima i pasivnim pušaćima. Vitamin C je antioksidans koji

UH! OVAJ SNIJEG
MI ZALEĐUJE MOZAK!

ZAŠTO SE NE SKLONIŠ
POD SMREKU?

NE MOGU.

ZNAM, ALI JA ĆU
TE POGURATI.

NE! NE! OVDJE DOLJE JE
MRAVINJAK!

JE LI BOLJE JEDAN
ZALEĐENI MOZAK
ILI TISUĆE MRAVI
POD VEDRIM NEBOM?